

ELŐFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 7 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 352.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Tózszei főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 22.

Magyar Strassburgok.

Elborult homloku, bus magyarok: mi, virasztók és sötétségben ülők, szorongó szívvel látjuk, mint fojtja-fojtogatja az ántánt egyre jobban nemzeti önállóságunkat. Fel sem merjük tenni a kérdést: mit akarnak velünk? Mert el sem tudunk képzelni olyan rövidlátó politikát, melynek a bosszu adhatna tartalmat s mely egy nemzet fejlődésének lehetőségeit halálisan rut céllal akarná megakadályozni.

Siralomházi szomorúsággal akarnak-e büntetni bennünket, hogy aztán — megkegyelmezzenek, vagy odaakarnak csakugyan dobni a mohó éhség martalekái, hogy a nemzetek ránk zuduló dühének tarajos hullámai örökre eltemessenek s megsemmisüljenek mindazok a magyar erények, melyek a kialakuló új államok kapzsiságát lehetetlenné tehetnék!

A fegyvert kiadtuk a kezünkbe s az ántánt arra törekszük most, hogy soha többé kezünkbe ne vehessük, még akkor sem, ha egész világ fegyverrel jönne is ellenünk. Lássunk végre nyitott szemmel s a köztársasági magyar kormány a tapasztalt jogtalanságokhoz alkalmazza követendő politikáját. Örövendve olvastuk a minisztertanácsnak azt a nyilatkozatát, hogy soha — semmiféle körülmények között le nem mond az országnak egy talpalattnyi földjéről sem. De semmiesetre sem tudjuk helyeselni azt a szándékát, hogy az ántánt atrocitásai miatt elhagyja helyét s szabad prédára engedi az országot a külső és belső ellenségeknek.

Ennek megtörténnie nem szabad. A magyarságnak egyenesen életérdeke, hogy a kormány minden körülmények között helyén maradjon. Ellenkezője ennek egyenesen öngyilkosság volna. A legviharzóbb válságok között is ott kell állania a válaszuton élő tilalomfaként s minden jogtalanság ellen tiltakoznia és újra czerszer tiltakoznia. Lebegjen előttünk Szerbia példája. Ez a mártíromságra kárhozott nemzet makacs kitartással vitte ki magának a jövőjét, el nem csüggedve a hontalanságban sem. A mikor az egész Szerbiából már nem maradt egy tenyérnyi nagyságu föld: a Pasics-kormány még mindig hirdette a szerbség igazait s vándorolt idegen városokból idegen tengerekre s Párisból—Korfból világgá kiáltotta, hogy Szerbia él és nem halhat meg soha.

Meghalhat-e Magyarország, ha vezető államférfiaiban csak felényi öntudatos akarat él, mint egykor Szerbi kormányában? Kevesebb volna-e a mi élethez való jogunk, mint bármely nemzeté a világon? Ma több forog itt kockán, mint 1871-ben a franciák földjén. Itt most Strassburggá akarják tenni Pozsonyt, Kassát. Kolozsvárt, Nagyváradot és Aradot. Itt most egy nagy megfagyasztás indul ellenünk s ahogyan ezt álljuk és kiálljuk, emberit és magyarul, úgy válik sorsunk megdicsőüléssé vagy semmivé.

A franciák megígérték még akkor, a megáláztatás óráiban, hogy ezután két nagy nemzet lesz a világon: a győző és a legyőzött; de

ez a második vár, vár és egy napon fölkel, elveszi Strassburgot, vissza veszi Elzász-Lotharingiát s a győző saját győzelmétől részegen fog elfeküdni a porban.

A jóslat valóra vált.

Mert a nemzeteket megölni nem lehet, a nemzetek csak öngyilkos módon veszhetnek el.

Kolozsvárt megszállják, ha tiltakozik.

(Száz ezer magyar, székely, szász és román szocialista nagygyűlése. — Monstre népgyűlés a román megszállás ellen.)

Kolozsvárról jelentik: A holnapi népgyűlésen nemcsak a székelység és az erdélyi magyarság, hanem Erdély szász lakói, valamint az erdélyi román proletariátus is képviselteti magát. Az előzetes bejelentések szerint több mint száz ezer ember vesz részt a holnapi monstre-gyűlésen. A Bánáti 140-aváb község jelentette be küldöttségét a nagygyűlésre. Igen sokan jelentették be részvételüket Aradról is, ahol mint ismeretes, megalakult a székely-társaság, amelynek tagjai szintén képviselhetik magukat a népgyűlésen.

A megszálló csapatok főparancsnoksága szabad utat engedett ugyan a nagygyűlésre.

A román lakta vármegyékből, valamint a főbb erdélyi vármegyéből is, mégis az erdélyi főparancsnokság megkereste a román Nemzeti Tanácsot, tegye lehetővé, hogy a lakosság a román lakta területekről Kolozsvárra utazhasson. A fő-kormánybiztos erre vonatkozólag a román nemzet tanácstól kedvező ígéretet kapott.

A kolozsvári nagygyűlésre, amely holnap délelőtt 10 órakor a Mátyás király-téren lesz és amely méreteiben sokkal nagyobb lesz, mint a gyulafehérvári román nemzetgyűlés volt, a kereskedelmi miniszter különvonatok indítását engedélyezte Nagyváradról, Nyagenydről és Désről. A nagygyűlésen testületileg vesznek részt az erdélyi román szocialisták is. A nagygyűlés előre megállapított programja az, hogy az ipartestületben az erdélyi vármegyék igazolt kiküldöttei letárgyalják a tiltakozó határozati javaslatot, a melyet azután a Mátyás király-téren kihirdetnek a tömegnek. A pályaudvaron ünnepélyes fogadtatás lesz. A határozati javaslatot Russz, a kolozsvári szociáldemokrata-párt titkára fogja előterjesztani. A népgyűlés hivatalos szónokai dr. Janovics Jenő, a kolozsvári Nemzeti-színház igazgatója és dr. Apáthy István, Erdély fő-kormánybiztosa lesznek. Azután valószínűleg szót emelnek az egyes küldöttségek vezetői is.

Ma ment végbe Zeyk huszárkapitány, föld-birtokos temetése nagy részvét mellett, akit tudvalevőleg csütörtök éjszaka egy eltévedt golyó halálra sebzett. Ugyancsak ma temették a véletlenül leölt Popovics Oktávián román diákot is.

A városban ma is igen élénk volt az élet, a melyet fokozott az, hogy ma volt a vármegye tisztújítása. A magyar és román érdekeltek elsimítására dr. Kovácsy Albert marosvásárhelyi közjegyző, volt képviselő érintkezést keresett Maniu Gyulával, a román kormányzó tanács elnökével, akinek azt az ajánlatot tette, létesítsenek ideiglenes megállapodást Erdély átmeneti gazdasága érdekében. Manin kedvező választ adott és legközelebb megindul az erre vonat-

Félre a kishitűséggel, a csüggedéssel, a siralomházi hangulattal! Munkára minden magyar kéz s az ántánt bosszúló vagy büntető politikája nem fog célhoz vezetni. A magyar nemzet ösereje át fog segíteni bennünket minden hullámtorlaszon, de hajónkon ott maradjanak, dolgozzanak, biztassanak minden körülmények között a kormányosok!

kozó részletes tárgyalások. Erdély belső békéjét van hivatva szolgálni az a terv is, amely a görög keleti és görög katolikus egyházak egyesítését célozza. Az előmunkálatok már olyan stádiumban vannak, hogy megállapodtak abban, hogy Gyulafehérvár lesz az egyesített egyházak székhelye.

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári eseményeket román körök igyekeznek kiélezní és a magyarok ellen felhasználni. Isac Emil, az ismert nevű román költő ma táviratot intézett Jászi Oszkár miniszterhez és tiltakozott a románok ellen elkövetett vérengzés ellen. Isac a véletlenül leölt román diák halálát tervszerű gyilkosságnak nevezi és követeli Apáthy fő-kormánybiztos arannali elbocsátását.

Budapestről jelentik: Kritikus nap lesz a holnapi. Vasárnap délelőttre a magyarság népgyűlést hívott össze Kolozsvárra, amelyen a város népe és Erdély egész magyarsága tiltakozni kíván a román megszállás ellen. Dr. Erdélyi János erdélyi követ ma tiltakozását jelentette be a magyar kormánynál a népgyűlés miatt. Ugyancsak a délelőtti folyamán távirati értesítés érkezett arról is, hogy

a román hadsereg parancsnoka kérdést intézett Erdély fő-kormánybiztosához, hogy a népgyűlést megtartják-e vasárnap, mert amennyiben a magyar lakosság nem lenne le a nyitott állásfoglalás tervéről, a románok kénytelenek lesznek még a mai nap folyamán teljes erővel megszállani a várost.

A miniszterelnök a délelőtti folyamán tárgyalásokat folytatott Nagy Vince belügyminiszterrel és Jászi Oszkár nemzetiségi miniszterrel. Beavatott helyről eredő értesítés szerint

a kormány nem szándékozik lépéseket tenni azért, hogy Erdély népének véleménynyilvánítását megakadályozza.

Kolozsvárról jelentik: Ma reggel 4 román tisztből álló katonai bizottság érkezett csekély számú legénység kíséretében. A tisztok megérkezésük után megjelentek Apáthy fő-kormánybiztosnál.

Tegnap délután a román nemzetiségű román nemzeti zászlókkal, hangos ének és zeneszóval felvonult Kolozsvár utcáin és hatalmas tüntetést rendezett Nagyrománia mellett. A tüntetésben résztvevő a román lakosság is. Összetűzés nem történt. A fő-kormánybiztosság a közrend és nyugalom biztosítása érdekében az alkohol-kiszolgáltatást teljesen felfüggesztette. A nyilvános helyiségeket, vendéglőket, kávéházakat kilenc órakor be kell zárni. Este tíz óra után az orvosok kivételével magánszemélyek az utcán nem tartózkodhatnak.

Kodhatnak. Apáthy kérésére Nicolcea tábornok kijelentette, hogy a magyar lapokat beengedi ugyan, de megcenzurálja őket. A román nők ma megbeszélésre gyűltek össze, hogy a román csapatok bevonulása alkalmával a fogadtatás részleteit megbeszéljék.

Árdrágítóknek kényszermunka.

(Békeárak a szerb parancsnokság területén.)

Nemzeti érzésünk fájjalja ugyan a délvidek szerb megszállását, de egy igazságot eltagadni nem lehet a szerbektől: az árdrágítókkal szemben megtalálták a legjobb és leghatékonyabb remediumot. Nem sokat purpáléznak velük, nem sokat pénzbüntetgetik őket, még csak le sem zárják, ami végeredményében a közterhére megy, mert közköltésen kell lakást, fűtést és élelmet adni a kötni való árdrágítóknak, sőt közköltésen őriztetni is. — Egyszerűen azt csinálják, hogy *aki árdrágít, elviszik Szerbiába kényszermunkára*. Egyszerűen, kitalálták a bácskai árdrágítók számára az európai deportációt kényszermunkára. Valóban a leghatásosabb szer. Kár, hogy a magyar hatóságoknak ez nem állott rendelkezésére, hogy nem találták ki a háborús árdrágítók ellen. Egy párat Aradon is föl lehetett volna használni a csálai erdőn fakitermelésre. Bizonyára kevesebb lett volna az országban az árdrágító és több volna most a tüzelőfa.

Egyébként is meg kell állapítani, hogy a szerbek a közrendészet terén radikálisan járnak el. Most jött haza a bácskából egy aradi ember, aki a következőket mondta el:

— A megszálló szerbek nagyszerű rendet tartanak. Igaz, hogy egy kicsit radikális eszközökkel. Előzékenyek, de rendszabályaik szigorúak, viszont kétségtelen, hogy a nyomoron tudnak segíteni. Így a szerb katonai parancsnokság elrendelte, hogy este 6 óra után senki nem sem szabad az utcán járni. Akit elesiknek s igazolása nincsen, 25 botütést kap. Tisztjeik egyébként figyelmesek, udvariasak. Van közöttük sok tiszt, aki magyar hadifogságból tért haza Szerbiába. Ezek legtöbbször jó helyeken voltak, jól bántak vele és most kötelességének ismeri a magyar lakossággal szemben viszonzni tehetése szerint a jószágot.

A szerb katonai parancsnokság rendeletet adott ki, amely az *élelmiszerek árait* szabályozza. A rendelet egyenesen *békebeli árat* állapított meg. Így például a következő árat állapította meg: Egy kiló liszt 40 fillér, egy liter bor nagyban 70 fillér, egy kilogramm marhahús 2 korona, egy kiló sertéshús 3 korona, egy kiló zsír 5 korona. Irigylésre méltó árat. A szerb főparancsnokság — úgy látszik — minden magyar árvizsgáló és ármegállapító bizottságot lefűz.

És mindezek fölött áll az árakra vonatkozó rendelkezés szankciója, ami — amint már lelejtük — az, hogy azt, akit árdrágításon érnek, minden más büntetés helyett Szerbiába viszik ki kényszermunkára. Azt hisszük, nem akad a szerb megszállott területen árdrágító.

SPORT.

Az „Aradi Athletikai Club” vasárnap, azaz 22-én délelőtt 10 órakor tartja rendkívüli közgyűlését a városháza emeleti tanácstermében. A közgyűlésen való megjelenésre a tagok egyelműen az uton is felhívja az elnökség.

A branyicskai csata hiteles története.

(Bantescu ezredes, a marosillyei állomásfőnök kiszabadítója.)

A Branyicska—Marosillyei román-magyar incidensről illetékes helyről a következő hiteles tudósítást kaptuk:

Nem a reguláris román csapatok, hanem a gárda csapatok kezdték a verekedést, a román csapatokkal teljes egyetértés van. December 14-én este 7 órakor a román reguláris csapatok előtt mint elővéd vezetője Jankulovits volt főhadnagy a branyicskai hídra és nem mint, ahogy híre terjedt — mint parlamentár. Mint az elővonuló csapat éle, a gyanullanul ottálló vasutbiztosító osztag belüli Wighmann János őrt felszólítás nélkül, sajátkezűleg lelőtte.

A váratlan támadásra, mely oly időben történt, hogy három lépést sem lehetett látni, a máv. biztosító osztag és a dévai feketegárda megnyitotta a tüzelést, egyben, a véletlenül a marosillyei állomáson vizet vevő és ezen a vonalon cirkáló páncélvonat segítségét kérte nem tudva azt, hogy kivel s mily erővel áll szemben. A páncélvonat Marosillyéről kifutott, az ellenség visszautasításában részt vett, majd visszavonult.

Közben a román gárdisták reguláris csapatoktól erősítést nyerve, újból a hídra jöttek, ott ellentámaszt nem találva, a branyicskai állomásig nyomultak és azt elfoglalták.

Az ellenségeskedésről tudomást szerezve, Szentiványi dévai kormánybiztos főispán és dr. Grosa, a román komité tagja azonnal a helyszínre mentek s ott, előzetes megbeszélés után, belevonva a tárgyalásokba Opreszku román ezredes, Delhányi vasutbiztosító hadnagyot és Hajós marosillyei állomásfőnököt, megállapodtak abban, hogy miután az ellenségeskedésnek célja nincs, a román csapatok, tekintettel a fontos hídra, mint a demarkációs vonal korrigálására, elfoglalják, ezzel szemben a marosillyei 20 főből álló vonalbiztosító osztaggal békés összeköttetést tartanak fenn. Ugy a biztosító osztag parancsnoka, mint az állomásfőnök részéről biztosítást kaptak, hogy a páncélvonat a reguláris csapatokat nem támadja meg.

December 16-án téves információ alapján a román őrség körében az a hír terjedt el, hogy a páncélvonat őket megakarja támadni és ezért ezek a bózi hidat fel akarják robbantani.

Hogy a pályarongálás megakadályoztassék — előzetes megbeszélés után — Hajós állomásfőnök átment a román parancsnokkal való értekezés céljából Branyicskára, ahol legnagyobb meglepetésére román gárdisták tettek szolgálatot, a legnagyobb mértékben terrorizálva a vasúti személyzetet. Az őrség parancsnoka, egy gárdista szakaszvezető, közölte Hajóssal azt, hogy a parancsnok a híd tulsó oldalán van és ő is szeretne vele tárgyalni. Nagyon szívesen látja. Nevezett erre magához véve az őrség parancsnokát, valamint egy gárdistát, átment a híd tulsó oldalára, ahol két román hadnagy és néhány katona, továbbá egy volt cs. és k. hadnagy, mint egy 20 gárdistával várta. Azonnal letartóztatták és mint kémet azonnal főbelövésset fenyegették.

Hajós erőlyesen ősszantastította a kémkedés vádját és követelte a parancsnok elé való vezetését. Bantescu ezredes meghallva az alaptalan vádakat, Hajós állomásfőnököt azonnal szabadlábra helyezte és egy különvonattal két román tiszt kíséretében hazaküldötte, egyben biztosította arról, hogy a vasutasok zavartalan szolgálatát biztosítani akarja s a vasutasok elleni bármely erőszakot meg fog torolni.

Az állomásfőnök megszabadítására minden oldalról a legnagyobb arányú akció indult meg, mert mindkét részről mindenki tudta azt, hogy nevezett ártatlan. Ezen akcióban részt vett dr. Varjassy Lajos aradi kormánybiztos, dr. Marsten Jusztin, dr. Rozvány, marosillyei ügyvéd, valamint Delhányi hadnagy. Ez utóbbiak külön vonattal utaztak Piskire, hogy a csak magyarul beszélő főnököt, a félreértés okozta szorult helyzetéből kiszabadítsák.

A vezető emberek távollétéi felhasználva, apokrif távirat érkezett Marosillyére Delhányi hadnagy aláírásával, hogy az őrség, öt ember visszahagyásával, vonuljon vissza Jófőre. A beosztott tiszt a parancsot fogadatosította, azonban a Jófőn tartózkodó páncélvonat parancsnoka ezt gyanusnak találva, Marosillyére ment.

A 12 órában! Mert, amikor a páncélvonat befele, az állomást már 4 géppuskával tűz alatt tartotta a brádi román gárda 120 embere. A páncélvonat azonnal felvette a harcot és gránáttal, srappnellet és géppuskatűzzel, miközben járőrrel elfogtak egy hadnagyot és 8 más gárdistát, kik egyáltalában nem tudták követelük célját. Valószínű az az állítás, hogy mint parlamentörök jöttek, mert mint rendes elővéd, oldalvédekkel fedezve nyomultak előre.

Megállapított az, hogy a brádi gárda 120 embere 6 gépfegyverrel Banezu százados vezetésével, állítólag a dévai román komité parancsára csatlakozásra szólítva fel az utban lévő összes román falvakat, Marosillye állomást akarják elfoglalni, hogy azt az odaváló gárdának átadják. Ugyanakkor a gárdáknál intézkedés történt aziránt, hogy a vasúti vonal mind a három irányból elzárassék s az esetleg jövő vonatok felrobbantassanak. Így a Marosillye—Dobrai hidat elterlasztották úgy, hogy a személyvonat csak nagyobb feltartóztatás után mehetett tovább.

A marosillye—aradi vonal megrongálásával Bayk, marosillyei gárdista, ki lőháton igyekezett a tetti helyére, a géppuska tűz miatt lekéselt.

A dolog annál is inkább érthetetlen, mert az aradi üzletvezetőség rendelkezése az állomásfőnököt már hetekkel ezelőtt felajánlotta az állomás birtokát a magyar vasutasokkal egyetértésben a gárdának, sőt szobát, fűtő és világító anyagot is ígért nekik, amit ezek nem fogadtak el.

Lakásparanák.

(Spekuláció a rekvirált helyiségekkel.)

A hallatlan lakásmizéria, ami most Aradon uralkodik, a lakással való minden fajta üzérkedést soha nem hallott mértékre növelte. Sívár lelkű hiénák minden módon igyekeznek kihasználni az Aradra bejött menekülők helyzetét. A menekültek pedig, akiknek nagy része vagyonos, sőt gazdag emberekből áll, szinte halerohannak a lakásuzsorások karjaiba.

A lakásuzsorának az a tipikus esete, hogy egyesek a legráfínáltabb hazugságok alapján kérnek lakást a lakáshivataltól, hogy aztán jó pénzért átengedjék megszorult embereknek, a mostani napokban újra felütötte a fejét. A lakáshivatal persze minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik megakadályozni ezt a lakással üzőt lánckereskedést.

Másik formája a lakással való üzérkedésnek az, hogy a háztulajdonosok horribilis áron adják el a házaikat. A házakat ma Aradon, ha esetleg üres lakás van benne, a háboruban felszökött árak duplájáért adják el. És ebben a menekülők is hibásak, mert alku nélkül mesés árakat fizetnek. Előfordult olyan eset is, hogy valaki horribilis áron házat vett, amelyben hat-szobás lakás volt és a háztulajdonosnak a lakásrendelethez biztosított joga alapján két 350-ba rekvirálását kérte a ház lakóitól.

Az utóbbi napokban több lakást adtak át olyan kikötéssel, hogy az új lakó jó borsos áron megveszi a berendezést is. Az egyik lakás gyenge berendezését a minap negyvenezer koronáért vette meg egy lánckereskedő, aki másnap már ötvenkétezer koronáért árulta a házat — a lakással együtt.

Megnyílnak az iskolák.

(Január elején 6000 gyermek tanítását megkezdik. — Értekezlet a kormánybiztosnál.)

Dr. Varjassy Lajos kormánybiztos-főispán ma délután 5 órára hívta össze az iskolák megnyitása ügyében az összes érdekelteket. A város képviselőitében megjelentek Lőcs Rezső polgármester és Kovács Vince kultúr tanácsos. Az iskolákat Burián János c. főigazgató, Jancsó-vics Ferenc főreáliskolai igazgató, Guta József felsőbb leányiskolai igazgató és Kehrér Károly tanfelügyelő képviselték. Az állomásparancsnokság részéről Jellussig Oszkár őrnagy, a térparancsnokság részéről Fiedler Imre őrnagy, a szerb Nemzeti Tanács kiküldöttjeként Telecsán Milivoj főhadnagy, a szülők részéről pedig Hady Antal és Meisszner Ernő jelentek meg. A román Nemzeti Tanács részéről, a meghívó téves dotálása miatt, nem jelent meg senki.

Az összejövetel első szónoka; Lőcs Rezső polgármester szerint az iskolák kérdésében két hatalmas érdek küzd egymással: a karhatalmi erő elhelyezése és a tanítás megkezdése. A mai értekezlet célja, hogy, ezt a két érdeket összeegyeztesse.

Kovács Vince felsorolta a lefoglalt és az üresen álló iskolákat. Katonai célokra igénybe vették: a Kazinczy-utcai polgári- és elemi iskolákat, a Weitzer János-utcai leányiskolát, a Fürj-utcai, Kossuth-utcai, Kapa- és Illés-utcai iskolákat, részben a Lyceumot is. Ezenkívül a szerb Nemzeti Tanács lefoglalta a Szent Péter-téri iskolát, a román Nemzeti Tanács pedig a Ferenc-téri polgári iskolát. Az uttelepi és Olzella-utcai iskolákban menekülteket helyeztek el. Elsősorban tehát a le nem foglalt iskolákban kell a tanítást megkezdni. A főgimnázium és főreáliskola már január elején megkezdheti a tanítást. A kulturpalota felszabadult helyiségekben pedig a polgári iskolákat kellene elhelyezni. Megnyitható még a ségai iskola, a Weitzer János- és Hasszinger-utcai leányiskola, a Mihály-utcai, a Csutora-utcai és a záli elemi iskola. Majd a kultúr tanácsos azt az indítványt tette: Mondja ki a bizottság, hogy a polgármester oldja fel ezeket az iskolákat a zárlatot, hogy így legalább 6000 gyermek tanítása lehetővé váljék. A második kérdés, a lefoglalt iskolák felszabadítása sokkal nehezebb.

Erre vonatkozólag a kormánybiztos-főispán azt javasolja, hogy küldessék ki egy szűkebb körű bizottság, amely majd megtekinti az egyes iskolákat s megállapítja, melyeket lehet a tanítás céljaira igénybe venni.

Fiedler őrnagy szerint a katonaság csak azokat az iskolákat foglalta le, melyek a háború alatt kórházzul szolgáltak. Egyébként bejelent, hogy a lefoglalt iskolák hamarosan fel fognak szabadulni, mert a katonaság egy részét nemcsakára el fogják Aradról elűzni.

Meisszner Ernő szerint sokkal fontosabb az ifjúság nevelése, mint a katonaság elszállásolása. Vegyenek igénybe a katonaság elhelyezésének céljaira színházat, mozikat, kávéházakat, ha kell, de az iskolákat szabadítsák fel s adják vissza rendeltetésüknek.

Az értekezlet kimondotta, hogy elvben hozzájárul a le nem foglalt iskoláknak január elején való megnyitásához s elfogadta a kormánybiztos-főispánnak a szűkebb körű bizottság kiküldésére vonatkozó indítványát.

Érdekes jelenet következett ezután. Kehrér Károly tanfelügyelő erős szavakkal ítélte el a hatóságot az iskolák bezárásáért, s tiltakozott az ellen, hogy a román és szerb Nemzeti Tanácsok iskolaépületeket foglaljanak le. Ha a hely-

zet tovább is így tart — mondotta — a hatóság lesz az oka, ha az ifjúság teljesen elzúlik.

Lőcs polgármester visszautasította a hatóság ellen emelt vádat, mert az iskolák bezárása az egészségügyi bizottság javaslatára történt s különben a forradalom elején fontosabb volt a karhatalom elhelyezése, mint a tanítás.

Majd Telecsán Milivoj jelentette ki, hogy,

Kiűritették egész Hunyadvármegyét.

(Ittas katonák garázdálkodása Guraszáda községben.)

Ma este sajnálatos esemény híre érkezett az aradi vonalvezetőséghez. A hír szerint a marosillyei páncélvonat legénységének nyolc katonája ittasan behatolt a hunyadvármegyei Guraszáda községbe. Az ittas katonák rabolni és fosztogatni kezdtek, majd feltörték a templomot és azt is kifosztották.

Az esetről nyomban értesítették a páncélvonat parancsnokát, aki erős őrséget küldött ki a községbe. Az ittas katonákat sikerült ártalmatlanná tenni és Marosillyére szállítani. Jelentést kapott a sajnálatos esetről a dévai kormánybiztos is, aki azonnal a legszigorúbb vizsgálatot rendelte el és kijelentésbe helyezte, hogy a hűbősöket a legpéldásabban fogják megbüntetni.

A dévai kormánybiztos, hogy hasonló eseteknek elejét vegye, amelyek csak arra szolgálnak, hogy a magyarok és románok közötti békés együttélést megbontsák, elrendelte, hogy a guraszádi és marosillyei vasúti őrségek azonnal bevonassanak és hogy a páncélvonat Marosillyéről haladéktalanul vissztérjen Aradra.

Arról értesülünk, hogy a magyar vasúti őrségeket még a dévától folyamán bevonták Hunyadvármegyébe és a páncélvonatot is visszarendelték Aradra. Hunyadvármegyében a vasúti vonalat román gárdisták őrzik s így egész Hunyadvármegyét kiűritették, hogy hasonló eseteknek elejét vegyék.

Románok a szerbek ellen.

(„Szerbia elnyomja a románokat.” — Román röpirat szerb imperializmus ellen.)

A szerb és román állam éles ellentétbe került egymással Magyarország déli részének elfoglalása miatt. Aradon most egy román röpirat jelent meg, amelynek elkeseredett hangjából kitér a valódi tényállás. A röpirat, amelynek címe „Velika Srbija”, egyebek közt a következőket mondja:

— A szerb hadseregnek a román Bánság felett 30 nap óta tartó rövid uralkodása azt az impressziót kelti, hogy a szerb állam Franciaországot, Angliát és Amerikát befejezett tény elé akarja állítani.

A szerbség az a nép, mely királyát megölte, előnyomul és kész brutális módon örök időre elzárni a Bánság iránti mély reményeink forrását.

— A szerbekkel veleszületett prepotenciával a szerb hadsereg és generálisai már megállapították a Nagyszerbia határait. Krassó-Szörény megyétől felé a Marosig — Szegedig.

— Ollóval igyekezik a szerb állam megmagyarázni a „Selbstbestimmungsrecht der Nationen à la Wilson”, habár a szerbség a hajdanai Magyarország, Krassó-Szörény-, Temes- és Torontálmegyékben teljes kisebbségben van a többi nemzettel szemben.

Gyulafehérváron láttam az álmunkát saját szememmel, de szorongó érzés támadt a lelkemben, gondolva Lazarevics újságíró szavaira, aki november közepén azt mondta, hogy Wilson messze van — de ő már a Bánságban vannak és sohasem fognak onnan kivonulni. Sajnos, a Vitéz Mihály várában tartott ünnepélykor egy nagyon kiálló egyéniségünk mondta nekem, hogy földünk (a Bánságot érti) az ántánál Eris almát képez.

A röpirat azután kimutatja, hogy Szerbia statisztikája szerint Szerbiában 121.000 román lakik — Weigam filológus szerint 250.000 — aztán folytatja:

„Hogy bebizonyítsam, hogy ha a Bánságot

a szerb Nemzeti Tanács szívesen átadja a lefoglalt iskolát, ha más helyiséget kap helyette. Végül szűkebb körű bizottságot jelöltek ki s ennek tagjai lettek: Jellussig őrnagy, Kehrér Károly tanfelügyelő, Kovács Vince tanácsos, Hady Antal, Nachtnébel Ödön, Bittner Róbert h. főkapitány, valamint a szerb és román Nemzeti Tanács egy-egy tagja.

Nagy-Szerbiához csatolják — mily állapotok fogják foglalkoztatni a kormányt és a Nagy-Románia parlamentjét, bemutatok egy panasz-kérvényt, amelyet a Timókbán élő román vezetők küldtek a bukaresti kormánynak 1912. évi december hó 18-án.

A kérvény a következőket mondja:

„Mi nem vagyunk csak néhány család, hanem ezer és százezer lélek és még sincs egyetlen iskolánk vagy román templomunk sem. Nekünk nincs megengedve román nemzeti kultúra, renk oktrudják a szerb kultúrát. A timóki püspök 1899. évi augusztus 18-án 765. számú körlevelében meghagyja a papoknak, hogy keresztelkedő a keresztelteknél csak nemzeti szerb neveket adjanak. Ezen időktől fogva a románoknak csak szerb keresztneveik van. Az iskola és a hivatalok a családneveket is szerbesítik, Sanduból lesz Sandrovits, Jancuból — Jankovich, stb.”

A befejezés így szól:

„A szerbek Korfu szigetén töltött 2 évi helyezés után elfelejtették, hogy akkor, amikor az ántánt majdnem elpusztult, nem a szerb hadsereg, hanem a román hadsereg zúzta szét Vilmos koronáját.”

EGYESÜLET

(*) Közalkalmazottak ülése. Vasárnap és hétfőn két ülést tartanak a közalkalmazottak. A Magyarországi közalkalmazottak szövetségének titkára, Lévai Oszkár, az aradi és aradmegyei közszolgálati alkalmazottak bizalmi tanácsa részére a szövetség céljából a kereskedelmi iskola tanári szobájában vasárnap 22-én délután 6 órakor előadást tart. A közalkalmazottak összességének a városháza közgyűlési termében hétfőn, 23-án délután 6 órakor tartja nevezett titkár előadását, amely előadásokon való megjelenést kéri az elnökség.

A közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportja 23-án és 24-én (hétfőn és kedden) a tagsági jegy felmutatása ellenében huszkapot.

En Hadik Karolina . . .

A Kar agitátor. — Szélszét a szociálista grófnővel. — Az arisztokrácia is híve a szocializálásnak?

Néhány év előtt divat volt nálunk, hogy megcsontosodott nyárspolgárok, az idők romlásán sópánkodva, a sűrű társaságban elkeseredetten vágták ki a végső argumentumot:

— En magam is szociálistának vallom bizonyos értelemben, de . . .

A „de“ után következő mellékmondat aztán tagadása volt mindannak, ami lényege, alapja a szocializmusnak. Azóta nagyot fordult az idő, a régi arisztokráta divat megmaradt, csak lejjebb hajolt egy lépcsőfokkal. Ma már a nagytőke és az arisztokrácia körében is találkozunk ilyen „de“ szociálistákkal, s ha a fejlődés vonala ugyan ilyen marad, akkor nem kell árnunk majd, ha megalakul a „grófok szakszervezete“.

Az első fecske, az első — talán az egész világon első — arisztokráta szociálista agitátor Hadik Karolina grófnő. Tegnap a fővárosi plakát dzsungelben új felhívás jelent ugyanis meg, amely a következőképen szól:

FELHÍVÁSI

En, Hadik Karolina

ifjúságomtól kezdve a szocializmus lelkes harcosának vallom magamat. Mindazok, akik ismernek, tanúságot tesznek erről.

Nyilvánosan akarok Hozzátok beszélni és ezennel minden szocialistát, rokkantat és katonát, minden szegényt, árva, szerencsétlent és kétségbeesettet meghívok előadásomhoz.

Belépés szabad és díjtalan.

Az „En, Hadik Karolina“ — Hadik Karolina grófnő, nővére az utolsó magy. kir. miniszterelnöknek, Hadik János grófnak s a nábob gazdagságu Hadik-Barkóczy Endre grófnak, a Magyar Vörös Kereszt Egyesület volt vezetőjének, a főren díház volt elnökének. A grófnő a mult hetekben Bécsben tartott nagyszerű előadás-sorozatát a szocializmusról s most azt Budapesten akarja megismételni.

A Múzeum-utca 7. szám alatt Hadik-palota márványos, selyemtapétás, csillogó előcsarnokában találkoztam a grófnővel. A környezetben, a sürgő-forgó borotvált inasok, tükörök és egyéb „személyzet“ között talán észre sem lehetne venni, hogy az a hölgy, akit „méltóságos grófnő“nek titulálnak — szociálista agitátor, ha nem díszitné keblét vörös szegfű. Viszont valószínű, hogy ma nem minden szociálista apostol engedheti meg magának a luxust, hogy vörös, vagy akármilyen — szegfűvel tüntessen. A negyven év körüli grófnő, aki, ha természetben nem is, de arcban feltűnően hasonlít bátyjára, Hadik János grófra, készülő előadásáról a következőket mondotta:

— A célom az, hogy megbarátkoztassam a szocializmussal mindazokat, akik még nem ismerik, vagy akik nem rokonszenveznek még vele. En magam, amint felhívásomban is áll, már gyermekkorom óta érzem a mai világrend igazságtalanságát, de tudatos szociálistává csak a háboru, annak számtalan igazságtalansága, véres kegyetlensége tett.

— Tagja grófnő — kérdeztük — a szociáldemokráta pártszervezetnek?

— Bécsben tagja vagyok a szellemi munkások pártjának, amiáltal automaticus a szociáldemokráta pártnak is tagja vagyok. Szeretném azonban, ha itt másképp alakulna ki a dolog. Nem tartom helyesnek a megkülönböztetést „szellemi“ vagy más munkások közt. A fő az, hogy egységesen a szocializmus mellett tömörüljön mindenki s a párt is egységes legyen. Tudományos szempontból csak néhány hónapja foglalkozom a kérdéssel, de legszentebb meggyőződésem, hogy az emberiség mai organizációja nem jogos s hogy az ellentéteket, amelyek a birtokos osztály és a szegény emberek közt fennállnak, ki kell egyenlíteni.

— Budapesten most keresem az érintkezést a szociáldemokraták vezetőivel, Bécsben azonban gyakran volt alkalmam velük, különösen

Goldscheiddal érintkezni. Rengeteg lapot is akartam indítani, de később különböző okokból elállunk ettől a tervtől. A főcélom most az, hogy a pártszervezkedés érdekeit minden erőmmel előmozdítsam, hogy egységes és erős legyen majd a szociálista párt, mely észszerű alapon megoldja a nagy, égető társadalmi és gazdasági problémákat. Egyelőre első előadásomnak csak az aktuális kérdésekkel foglalkozom, de azt hiszem, lesz alkalmam többször is szóhoz jutni. Ugy tervezem, hogy vidéken is tartok agitációs előadásokat.

— Nem volt a grófnőnek elvei miatt surlódása családjával?

— A legkisebb sem. De tovább megyek: nagy örömmel szolgál, hogy gyakrabban van alkalmam meggyőződni arról, hogy a mi körünkben is kezd az a meggyőződés megfogamzani, hogy a társadalom bizonyos mértékű szocializálása feltétlenül szükséges.

Távözömben még utánam szól a méltóságos elvtárs:

— Azt tessék még megírni, hogy vasárnap valami jóétkönyv ünnepély van a Vigadóban s emiatt előadásomat hétfőre, 23-ra halasztottam. Zádor Jenő.

Wilson a békétárgyalásokról.

(A jövő béke érdekében valódi garanciákat kell teremteni.)

Londonból jelenti a Reuter-Ignyökség: A Times holnapi száma intervjut fog közölni, amelyet párisi levelezője folytatott Wilsonnal. A levelező közli, hogy Wilson a problémák egész sorával szemben elfoglalt álláspontját fejtette ki, amelyről a jövő hónapban fognak tárgyalni. A levelező azt mondta Wilsonnak, hogy már sokan vetették fel azt a kérdést, miért éppen most jön az Egyesült Államok elnöke Európába? Wilson így felelt:

— A válasz kézenfekvő. Azok a kérdések, amelyeket a békekonzferencián kell elintézni oly rendkívül jelentőséggel, hogy az Egyesült Államok nem utasíthatja el maguktól azt, hogy megosszák a szövetségesekkel azt a nagy felelősséget, amelyet ők az egész civilizált világgal szemben magukra vállaltak. És azt hiszem, bizonyos mértékben hozzájárulhatok ezeknek a problémáknak megoldásához, ha a szövetségesek államférfiaival teljesen nyílt megbeszéléseket folytat-hatok.

A tudósító azon kérdésre, hogy nézte szerint mi a konferencia szándéka és mi az a nagy cél, amit a szövetségesek elérni akartak, az elnök ezt válaszolta:

— Azt hiszem, érthető, hogy most az összes nemzetek aggodó várakozással néznek Versailles felé és biztos vagyok abban, hogy az emberek csak ezt kérdezik: elég okosok és elhatározottak lesznek-e az ott összeülő államférfiak arra, hogy olyan biztosítékokat teremtsenek, amelyek a jövőre megvédnek a háborútól? A világ nagy nem zeteinek, mint a kevésbé hatalmas barátainak, osztozniuk kell a nagy feladatokban és súlyos felelősségekben, amelyek a nagy háboru sikeres befejezése következtében és amelyek közül egyesek rendkívül komolyak és súlyos természetűek.

Nyilatkozata további folyamán Wilson kijelentette, hogy nagyon szívesen látogatná meg Olaszországot és különös érdeklődéssel és elégtellessel néz brüsszeli látogatása elé.

Arra a kérdésre, hogy lesz-e ideje a nagy flotta meglátogatására, az elnök tagadó választ adott. Annak a reményének adott azonban kifejezést, hogy a legközelebbi időben látogatást tehet Angliában. Kifejezte ama meggyőződését, hogy a közeledő békekonzferenciát semmi sem akadályozhatja meg abban, hogy a jövő béke érdekében valódi garanciákat teremtsen.

A tudósító azt kérdezte Wilsonról, hogy van-e valamilyen aggodalma a küszöbön álló tárgyalásokkal illetőleg.

— Sokan vannak — mondotta az újságíró — akik azt mondják, hogy a béke tárgyalásai csaknem rosszabbak lesznek, mint a háboru tárgyalásai voltak.

Wilson azt felelte, hogy nincs-e aggodalma. Majd így folytatta:

— Ellenkezőleg. Meg vagyok róla győződve, hogy a világ államférfiai a közös okos és igazságos tanácskozások folyamán megtalálják a problémák igazságos útját és így kiérdemlik a világ hálaát.

MŰVÉSZET.

HÉTFŐ MŰSOR:

Vasárnap d. u. Hejehuja báró. Vasárnap este Ember tragédiája. Hétfő Traviata. Kedd d. u. Tündér Ilona. Szerda d. u. Boszorkány. Szerda este Hejehuja báró. Csütörtök d. u. Vasgyáros. Csütörtök este Cigánybáró. Péntek Médi. Szombat d. u. II. József. Szombat este Médi.

* Egy festőművész segélye. Balla Béla festőművész ezer korona segélyt kért a várostól, amiért két általa választott festményt ad a Kulturpalota képtára részére. A tanács megszavazta a segélyt és a képeket a polgármesteri hivatal előszobájában helyezi el.

* A színházi függöny. A Hadsz-cég azt a kérdést intézte a tanácshoz, hogy állassa-e a színházi függönyt zsínózzattal és aranyozással, amely esetben a függöny 8500 koronába kerülne, az egyszerű függöny azonban csak 5300 koronába. A szakértők véleménye szerint nincs szükség díszes függönyre, mert a kelme díszítés nélkül is tetszetős. A tanács elhatározta, hogy a díszítés nélküli függönyt készítteti el.

* Forradalmi fizetésrendezés a kolozsvári színháznál. A nagy vihar, mely az egyes színházak berkeiben a forradalommal együtt kitért, a kolozsvári Nemzeti Színháznál ült el legkorábban. Ott Janovics Jenő dr. szinigazgató maga szólította fel a személyzetet, hogy válaszanak kebelükből bizalmi testületet s mihelyt ez megtörtént, közölte velük, hogy helyzetükön javítani akar, tehát december elsejétől visszamenőleg minden bevált kardalosnőnek és kardalosnak havi 650 korona létszámot állapít meg, ezenfelül a sajátjából fedezi valamennyinek nyugdíj-, tagdíj, betegsegítő járulékát és adóját, a kardalosnőknek fizetésük 30 százalékát külön ruhapótlék gyanánt fizeti s a vásár- és ünnepnapi délutáni előadásokért mindenkinek egy napi fizetését külön díjként adja. Ugy, hogy ma a kolozsvári kardalosnak 10000 korona, a kardalosnőnek 12000 korna az évi fizetése. A magán-szereplők létszámát is megállapította az igazgató havi 700 koronában s minden magán-szereplőnek a szeptemberben megadott 50 százalékos drágasági pótlékhoz most újabb 25 százalékos pótlékot adott, ezenfelül a nőknek 40 százalékos ruhapótlékot állított be fizetesként s valamennyinek az adóját, nyugdíját s egyéb járulékát magára vállalta. — Megmaradt továbbá a túlfőllépő díjak rendszere s az ünnepnapi délutáni előadások után a teljes napidíj fizetése. Mindennek a részlete pedig minden tag egy ültőzet ruhát s egy pár cipőt is ajándékként kapott a színházról.

* A színházi iroda hírei. Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy Médi három első előadása bérletszünetben kerül színpadra. A t. bérletközönség jegyei hétfő estig 1918. dec. 23-ig lesz fentartva. Az igazgatóság.

Károlyi és Vix tárgyalásai.

(A franciák ígérete a fegyverszüneti szerződés betartására.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Vix alezredes tegnap este felkereste gróf Károlyi Mihály miniszterelnököt. Ugyanekkor a miniszterelnöknél voltak Jászi Oszkár miniszter, Diener-Dénes államtitkár és a fegyverszüneti bizottság tagjai. Este fél hat órától fél kilenc óráig szakadatlanul tanácskoztak. Fél kilenckor Károlyi és Vix kivételével valamennyi ur eltávozott. Körülbelül tízenegy óráig tanácskozott Vix a magyar miniszterelnökkel.

A hosszú tanácskozások során Károlyi a

fegyverszüneti szerződést pontról-pontra megvilágította, rámutatott, hogy milyen sérelmek értek bennünket a szerződés be nem tartása miatt és azt bizonyította, hogy a szerződést egyáltalában nem respektálták.

Vix alezredes figyelmesen végighallgatta a miniszterelnök előterjesztését és kijelentette, hogy a francia fegyverszüneti bizottság a jövőben szigorúan őrködjék majd a szerződés betartása felett.

A Duna — a cseh demarkacionális vonal.

(Bolsevik forradalom kitörését várják Csehországban.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Pester Lloyd késő éjjel a következőkről értesül: Ma táviratban értesítette az emente Hodzsa Milán budapesti cseh-szlovák követet, hogy a cseh-szlovák csapatok részére az új demarkációs vonalat a következőkben állapította meg:

A határtól a Duna mentén egészen az Ipoly torkolatáig. Innen az Ipoly mentén Rimaszombaton át egészen az Ung torkolatáig és az Ung mentén Ungváron át Uzsok irányában egészen a határig.

Csehország forradalom előtt.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A magyar kormány rögtön hivatalba lépése után tárgyalásokat kezdett a cseh-szlovák kormánnyal, hogy rekompenzáció ellenében szénét kapjunk. Bár a magyar kormány hajlandó volt a rekompenzációs feltételeket elfogadta, még sem kaptunk szénét. Egy magyar vezetőpolitikus, aki a magyar kormányhoz igen közel áll, a következő magyarázatot adta a szén-krízisnek és a csehek magatartásának:

— A csehek az általunk felajánlott rekompenzációk: zsir, szalonna, élő állat ellenében szívesen adnának szénét, de maguknak sincs. A Bécsesl kötött megállapodás csak pusztán ígéret maradt. A bécsiek éppen úgy nem kapnak szénét Csehországból, mint mi. A közelmúlt napokban Prágából Budapestre érkezett angol tisztetek közölték velünk, hogy

a cseh bányákban mindenütt szünetel az üzem, a cseh szénbánya munkások Kramarz imperialista programjára

azzal válaszoltak, hogy a munkát mindenütt beszüntették, a bolsevikiek táborába szegődtek, és az országot ki akarják éhezteni, meg akarják dermedíteni.

Prágában az elmúlt napokban oly kevés volt a szén, hogy az utcák napokon át sötétek maradtak. Prágában nap-nap után hatalmas tüntetések zajlanak le Kramarz ellen. Ezidő szerint még a kormány az ura a helyzetnek és a kitünően működő cenzúrával meg tudta akadályozni, hogy a tüntetések híre a külföldi sajtóba jusson.

A nagy forradalmi átalakulás, amely Közép-Európa nagyrésztét végigsöpörtte már, nem várhat magára Csehországban sem és mint a közel jövő lehetőségével számolni kell egy rövidesen kitörő cseh forradalommal is.

Ennek lezajlása fogja megmutatni, hogy mi valósul meg a cseh-szlovák államból.

TANUGY.

(—) Elmaradt tanítógyűlés. A „Néptanítók Lapja” legutóbbi száma közölte azt a miniszteri rendeletet, melynek alapján az „Aradvideki Tanítóegyesület”-nek is meg kellett volna közgyűlését tartania. Később azonban Aradra nézve ezt a rendeletet a közoktatásügyi és hadügyminiszter hatályon kívül helyezte. Mivel azonban igen sok körülmény indokolta teszi azt, hogy az egyesület újból tevékenységet fejtsen ki, ismertesse a néppel a köztársaság és demokrácia vívmányait, szellemét, bírja rá, hogy munkájával az új korszellem diadalát biztosítsa. Első sorban meg kell őrizni a rendet az országban, ebben az irányban is fejthet ki üdvös munkát a tanító. Ugy értesülünk, a tanító egyesület legközelebbi választmányi ülésén fogja előkészíteni a jövő év január folyamán tartandó közgyűlést, melynek egyik érdekessége, hogy Kovács Vince kulturtanácsnok az egyesület vezetéséről lemondott. Most az egyesület ügyeit ideiglenesen Csor Ottó alelnök intézi.

(—) A tanonciskolai tanítók díjazása. A mai tanácsülésen hosszas elvi vita indult meg, vajjon megkapják-e díjazásukat a kereskedelmi és iparos tanonciskolai tanítók arra való tekintettel, hogy az iskolákban szünetelt az előadás? Kovács Vince kulturtanácsnok azon az állásponton volt, hogy a tanítóknak meg kell kapniuk a díjazást, mert a tanítók hibáján kívül szünetel a tanítás. A tanács honorálva az álláspontot, a díjakat kiutaltványozta.

(—) Az iskolakerülők. Az iskolaszék ma bejelentette a tanácsnak, hogy 261 iskolakerülő gyermek szülői azzal védekeznek, hogy gyermekeik azért nem járhatnak iskolába, mert nem tudnak a gyermekek részére cipőt szerezni. Az iskolaszék azt az előterjesztést teszi, hogy a tanács szerezzen be cipőket. A tanács megbízta a rendőrkapitányt, hivatalt, puhatolja ki, hogy a szülők védekezése megfelelő-e a valóságnak. Ha igen, akkor a tanács beszerzi a cipőket.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmasságukat egymásra találhatnak az Aradi Közlöny apróhirdetés útján.

Az őrizetbe vett jegyző.

(Átvizsgálják a seléndi jegyző számadásait.)

A Varjassy Lajos dr. kormánybiztos elnökelete alatt működő vegyes bizottság pénteken átvette Margold Sándor seléndi jegyző hivatalát, hogy azt majd a nép által választott új jegyzőnek adja át. Ez a rövid hír szomorú, de igen érdekes és a mai viszonyokra roppant jellemző elzártnnyel bír.

A forradalom kitörése napján vármegyeszerte megindult fosztogatás elől Margold jegyző is, mint legtöbb kartárs, elmenekült. Néhány nap múlva, amikor a kedélyek csillapodtak, Margold is visszatért községébe, Seléndre. A falu lakossága nem bántotta a jegyzőt, hanem a helybeli román nemzeti gárda segítségével szigorú őrizet alá vette. Megmondották neki, hogy amíg át nem veszik tőle a hivatalát, addig a legszigorúbban őrzik s ha szökni akarna, akkor kivégzik. Ettől kezdve Margold minden lépésére egy fegyveres őr vigyázott egészen a tegnapi napig, amikor a vegyes bizottság átvette a seléndi jegyzői hivatalt és Margoldnak lehetővé tette, hogy a községből eltávozhassék. A seléndi román nemzeti gárda megengedte, hogy a távozó jegyző elszállíthassa lakása berendezését és jószágállományát, azonban 90 hektoliter borát visszatartották azzal, hogy azt majd csak akkor adják ki, ha a háború kitörése napjáig az összes számadásokat átvizsgálják és mindent rendben találnak. Margold jegyző ma beköltözött Aradra.

Segélyt kapnak a kisiparosok.

(A Weitzer-alap 18 ezer koronája.)

Az aradi szociálista kisiparosok küldöttsége felkereste dr. Varjassy Lajos kormánybiztos és megkérte, hasson oda, hogy a harctérről hazatért és a háború folyamán teljesen tönkrement kisiparosok valamely alaptól támogatásban részesüljenek. A kormánybiztos rámutatott a Weitzer-alapra, amely támogatást adhat.

Ma délutánra a kormánybiztos összehívta a Weitzer-alap felügyelő-bizottságát. Az ülésen a kisiparosok részéről Wohlmann Emil és Fletty titkár jelentek meg.

Jegessy Károly dr. tiszti-ügyész bejelentette, hogy a Weitzer-alapnak segélyezési célokra 18 ezer koronája van. Minthogy a kisiparosoknak 30 ezer koronára van szükségük, a többi 12 ezer koronát valamely más alaptól kölcsönként kellene felvenni.

Fletty titkár kijelentette, hogy a kisiparosok, akik a háborúban teljesen tönkrementek, elvárják a támogatást. Már demonstrációra készültek, de sikerült őket lebeszélni, miután a kormánybiztos kilátásba helyezte a támogatást. Összesen 33 kisiparos tart igényt támogatásra, hogy olcsó anyagot szerezhessenek.

Jegessy Károly dr. tiszti-ügyész azt az indítványt terjesztette elő, hogy a kisiparosok egyesülete írja össze a segélyezendő névsorát és az alap kezelősege ki fogja adni a segélyösszegeket.

Erre nézve különben úgy állapodtak meg, hogy a polgármester maga fogja adni a segélyeket kiutaltványozni.

Végül a tiszti-ügyész bejelentette, hogy a Weitzer-alapítványnak van egy alapja, amelyből évi 20 ezer koronát juttatnak ipari célok szolgáltató intézmények létesítésére. Ezeket az összegeket öt évig semmire sem fordították.

A bizottság javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, hogy az így összegyűlt százezer koronából ötvenezer koronát hasítson ki iparosok segélyezésére.

HIREK.

Befejezték a ruhabezolgáltatást.

(Megkezdődik a díjazás.)

A ruhabezolgáltatás ma este befejeződött. Vasárnap délelőtt, hétfőn egész nap, egészen kedd délig már csak azok adják be felesleges ruhane-műket, akik eddig valamely indokolható félre-értésből kifolyólag nem tettek eleget a miniszteri rendeletnek. A gyűjtés eddigi eredménye a követ-kező: 1630 nadrág, 1299 mellény, 1554 kabát, 387 felső kabát, 8792 ing, 2008 alsó nadrág és 1079 pár cipő. Vasárnap megkezdődik a ruhával ellátandó katonák részére az utalványok kézbe-sítése, amelyeken pontosan meg van jelölve az átvétel ideje. Ugyancsak minden utalványra rá van írva betűvel, hogy „fenntartással”, ami azt jelenti, hogy akiknek esélye nem jut most ruha, azokat később elégti ki a bizottság.

Érdekes és a változott viszonyokra élénk fényt vet, hogy az aradmegyei földbirtokosok nem tudnak eleget tenni a miniszter ruhabezol-gáltatási rendeletének, miután a csőcselék ügy-szólván az összes aradmegyei kastélyokat kifosztotta. Kintz János volt főispán ma megjelent a kormánybiztosi hivatalban és bejelentette, hogy a ruhabezolgáltatási rendeletnek nem tud ele-got tenni, mert összesen három öltözet ruhája van, a többi elvitte.

T. Promotvány megrendelése, vala-mint a hirdető közönség b. figyelmébe. Múltán a nyomdak munkaideje megrövidült, fizetle-tel értesítjük a nyomtatvány rendelő és hir-dető közönséget, hogy nyomdánk, valamint a kiadóhivatal hivatalos órái: reggel 9-12-ig, délután 3-5-ig. Kérjük a t. közönséget, szí-veskedjék b. megfizását a fenti időben hoz-zának juttatni.

Az állami tisztviselők újabb pótléka. Budapestről jelentik: A pénzügyminiszterium-ban most készült el két rendelet, amely az állami tisztviselők helyzetének javítását célja-za. Az egyik, a régi kormány által folyósított beszerzési előleg törlesztését bizonytalan idő-re felfüggeszti, a másik újabb pótlékot enge-délyez. A kormány január elsejétől a ruhase-gélyen kívül újabb pótlékot engedélyez, ezen kívül a családi pótlékot kétszeresére emeli fel a rendelet és megengedi, hogy a pótlékot a fe-lsőség után is felszámítsák. Ez a rendelet újabb egy milliórd korona kiadással terheli meg az államháztartást.

Házasság. Aafficht Adolf és Fränkel Mariska ma tartják esküvőjüket. (Minden kü-lön értesítés helyett.)

Miklós József százados december 18-án házasságot kötött Leopold Gizivel. (Minden kü-lön értesítés helyett.)

Kiveteli tilalom a városból. Varjassy Lajos dr. kormánybiztos elrendelte, hogy a mai naptól kezdve Arad város területéről élel-miszteri semmiféle alakban sem szabad ki-vinni.

Az elmúlt héten egy székegy küldöttség jelent meg dr. Varjassy Lajos kormánybiztos-nál és arra kérte őt, hogy 26 vagon gabonát adjon ki az utóbbi hetek eseménnyel miatti ugyyszólván éhínséggel küzdő erdélyi széke-eknek. A kérést a román kormányzatánács is pártolta. A kormánybiztos előterjesztésére a közölcshozási miniszter egyenként tíz va-gon lisztet utalt ki egy makói malomból, azaz, hogy hamarosan a még hátralévő 16 vagon is kiutalja. A lisztszállítmányt hozó különvo-nat ma reggel érkezett meg az aradi állomás-ra, ahol átvette azt a román nemzeti gárda egyik különítménye, amely a különvonatot egészen rendeltetési állomásáig kíséri.

Elnökválság a Haditermőnél. Buda-pestről jelentik: Sándor Pál, a budapesti köz-um vasut vezérigazgatója, akit a népkormány néhány hét előtt nevezett ki a haditermő elnökévé, a napokban lemondott állásáról és péntek óta már be sem jár hivatalába.

Magyarok világszövetsége. Budapest-ről jelentik: Hágából december 18-iki dátum-mal hírt kapott érkezett, mely szerint Hollandiá-ban élő magyarok megalakították a magya-rok szövetségét és bejelentik csatlakozásukat. A szövetség elnöke irta alá

— Magyarok Prágában. Prágából jelentik: Massaryk Tuma, a cseh köztársaság elnöke ma megérkezett Prágába, ahol nagy ünnepsé-gek közben viharos lelkesedéssel fogadták. Az utcákon mindentűt nagy tömeg gyűllekezett, a házakon, a templomokon az entente és a cseh állam lobogói lengtek. A Massarykot hozó vo-nat délután ötkor robogott be az egykori Fe-renc József pályaudvarra, melyet most Wil-son nevére kereszteltek el. Itt a kormány, va-lamint a főhatóságok tagjai, valamint disz-század fogadták az elnököt. Mikor megérke-zott a vonat, Massaryk titkárával és segéd-tisztjével lépett a peronra. Az ünnepélyes fo-gadtatás után viharos ovációk közt vonult be a városba.

Zürichből jelentik: A Cor. delá Sára munkatársának Massaryk a teljes bizakodás hangján „szólt a magyarokkal való ellensé-él, amelyét szerinte akár joggal, akár fegyveres erővel meg kell vívni.

Állam árdrágit.)

Olcsobb árakat! Ezt hangoztatjuk hetek óta, ezt várja, ezt követeli a közönség. Pedig alighanem hiába várja, hiába követeli. Hogy miért? Azért, mert az állam, a háboru legvak-mérőbb árdrágitója, még mindig nem találja elég magának a maga pórtékja árát, hanem srófolja kegyetlenül fölfelé. Mint derült égből a villám, ugr csanott le ránk ma a szivar és dohányheműk váratlan, kíméletlen árdrági-tása. Nem akartunk a szemeinknek binni. A háborut befejeztük, igyekeztünk visszatérlni mindent a régi, békés mederbe. Elsősorban pé-dig a háboru egyik legkeservesebb velejáróját: az üzérások létráján felkapaszkodott árakat. De az állam nem engedi. Talán boldog lesz a város, a termelő, a kereskedő abba hagyni az áremelést, mikor maga az állam sem hagyja abba! Az előbbieket etikájától ki várhatna töb-bet, mint az államétól? Kinek kellene elől jární a boldával és leszállítást elnöknek a horri-tális háboru árakat? Az államnak. Mindenke-ntől neki. E helyett az állam emel, srófol, drá-ít. Követel lezzenek hőven és ezek után in-tuljon sikeres harcok a sojtó ezzel a jelszóval: Olcsobb árakat!

Amerikát lártak nagygyűlése. Ameri-kai alattvalók és Amerikát és külföldetjár ma-egar államnélatok karácsony másodnapján, december 26-án délután 4 órakor a városháza dísztermében nagygyűlést tartanak, hogy fel-kérjék az Egyesült Államok nagy demokráciá-jának Elnökében idők elnökét, hogy a wil-soni elveknek fizta érvényesítéséért szálilon sikra és védje meg a magyarok fiatal demok-ráciáját az új imperializmusok fenyegető el-ntomásától. Az egybehívók nevében: Huppert Henrik.

Zsemlye és kifli lesz Aradon. A nehéz munkaviszonyokra rendkívül jellemző, hogy Aradon 41 péksegéd képtelen volt talkalmazást találni. A bajon ugy sejtették, hogy megie-lentek Lőcs Rezső polármesterénél és kérték, hogy nyújtson nekik alkalmat a munkára és ezzel a megélhetésre. A polármester mará-vá tette az ügyet és úgy oldotta meg a kér-dést, hogy leber lisztet utal ki a péksegédek számára, amiből azok a Hercsényi Miklós-ut-cai, volt Moravék-féle sütődobben kiflit, peracet és zsemlyét fognak készíteni, a lövedelmen pedig igazságosan osztognak. Néhány napon belül Arad város közönségének régen elfele-dett élvezetben lesz ismét része.

Bolsevik mozgalom Magyarországon? Ma délelőtt megjelent dr. Varjassy Lajos kor-mánybiztosnál dr. Csákván Virgil főhadnagy Úpécskáról és jelentést tett arról, hogy Ma-gyarországon néhány nap óta megbízhatatlan egvények bolsevik irányú mozgalmat készíte-nek elő. Vezetőjük egy orosz hadifogságban volt katona, aki nyitán hirdeti a nécskaí ma-gyarság között a leninizmus eszméit. Dr. Var-jassy kormánybiztos érintkezésbe lépett az aradi szociáldemokrata párt vezetőivel. A megbeszélés eredményéhez képest az aradi párt két tagja fog kiutazni Magyarországra, akik megfogják akadályozni a nép félreveze-tését.

Ellopák a Kossuth-park ionvőit. Az elmúlt éjel vandál kezek megcsúfították a vá-rok egyik legszebb, csak sok nehézség és hossz-szas huzavona után felépített részét. Éretlen, suhancok, visszaélve azzal, hogy a mai viszo-nyok mellett az amugy is munkával tulhalmo-zott rendőrség nem állhat a város minden pol-gá mögött szigorú ellenőrzőként, a sötétség leple alatt a Kossuth-parkból kivágtak több fenyőfát, s amint a rendőrség azt utólag meg-állapította, a mai nap folyamán el is adták. Azok, akik ma karácsonyit vásároltak, bizo-nyára nem gondolták, hogy a fa, amit megvá-sároltak, sokkal hasznosabb szolgálatot tett volna, ha a nyár folyamán hűsülő helyül szol-gálhatott volna a melegtől kimerült városi kö-zönségnek.

Forradalom Mexikóban. Frankfurtból jelentik: A Newyork Herald washingtoni tudó-sítója jól értesült forrásból közli, hogy az ame-rikai kormánykörökben a legközelebbi időre mexikói forradalom kitörésétől tartanak, mert a lakosság nagy része elégedetlen a mostani kormánnyal. Az amerikai kormány megtette a szükséges intézkedéseket, hogy ezek az ese-mények ne találják készületlenül.

A 33-asok Hadlálbuma. Múltán a 33-as pótzászlóalhoz több oldalról kérdéseket intéz tek, vajjon a forradalmi átalakulás következ-tében egyáltalán meg fog-e jelenni az aradi 33-asok világháborus szereplésének története, a parancsnokság ezuton hozzá a közönség tu-domására, hogy a nagy munka Budapestten már nyomás alatt van és legkésőbb február hó végén a könyvpiacon kerül. Ugyanekkor az összes előfizetők is megkapják példánvaikat.

Sváb Nemzeti Tanács megalakítása Uj-pánaton. Ujpanaton november végén néhányak részvételével népgyűlés nélkül megalakult az ottani Sváb Nemzeti Tanács. Minthogy a köz-ség tulnyomó többsége az ottani Sváb Nem-zeti Tanács megalakításáról nem is birt tudomással, a szombaton délelőtt 9 órára összehi-vott népgyűlésen dr. Müller Vendel, László úrvendelőlt tüzértőhadnagy megismertette a falu egész népével a Sváb Nemzeti Tanács ala-kításának célját és feladatát és a Kraemer Á-nos bíró elnöklete alatt megtartott népgyűlés dr. Müller felhívására és indítványára kimon-dotta, hogy az eddig egyoldalulag megalaki-tott Sváb Nemzeti Tanácsot nem ismeri el és megsemmisíti, hanem az egybegyűlt népgyű-lés ezennel megalakítja az ujpanati Sváb Nem-zeti Tanácsot, mely a délmagyarországi Sváb Nemzeti Tanácshoz való csatlakozását Teme-svárra bejelenti. A község minden rétegeből megalkított 25 tagu választmány alakítása után a Sváb Nemzeti Tanács elnökévé Krei-räger Pétert és titkárrá dr. Müllert egyhangu-lag megválasztották.

Karácsonyelőtti vasárnap nyitvatartha-tók az üzletek. A kormány 6184—1918. számú rendelete értelmében a nyitl árusítási üzletek holnap, karácsony előtti vasárnapon reggel 7 órától déli 12 óráig nyitva tarthatók. Kará-csony első napján azonban csak a következő üzletek tarthatók nyitva reggel 7 órától dé-li 10-ig: Kenyér, péksütemény, tej, gyümölcs, fűszerek és zöldségek, valamint élő virágüzletek. A többi üzletek karácsony első napján zárva tartandók.

Az aradi és aradmegyei szociálistia kis-iparosok szövetsége ma, vasárnap délután 3 órától befizető órát tart a kereskedelmi aka-démia 1c. osztály tantermében. Ugyanott be-látkozások és a tagsági könyvecskek átvehe-tők. A vezetőségi tagok délután 5 órakor rend-kívüli vezetőségi ülést tartanak. Elnökség. Értesítjük mindazokat az iparosokat, akik gyors-segélyre jogosultak, szakkülönbség nélkül sa-ját érdekükben vasárnap délután 3 órától az aradi és aradmegyei szociáldemokrata kisipa-rosok szövetsége helyiségében, kereskedel-mi akadémia 1c. tanteremben összeírás végett jelenjenek meg.

Orvosi hír. Polarsek Áron járási állat- orvos Battonyán harcterről hazatérve műkö-dését megkezdte.

Értesítés. A városi helyhatósági alkal-mazottakat, tanítókat és kereskedelmi iskolai tanárokat értesitem, hogy a tanács által kiutalt 600 koronás gyorssegély a város pénztáránál felvehető. Dr. Farkas József.

— **Mackenson internálása miatt.** Németország nem ad szemet. Bécsből jelentik: Mackenson vezértábornagy magyarországi seregének internálása a legkínosabb benyomást keltette egész Németországban. A német kormány komoly intézkedések megtételével foglalkozik Magyarországgal szemben. Elsősorban is Magyarország nem kap szemet Németországból. A német szénbehozatal valószínűleg már a legközelebb beszünik. Más intézkedéseket is tervbe vettek, de eziránt nem tették meg a lépéseket.

— **Az Aradon tartózkodó menekültekhez.** Az összes menekültek, akik Aradon tartózkodnak, felhívattak, hogy reggel 9—12 óráig és délután 2—4 óráig alólírott irodában segítsék előmunkálatát már most kell megkezdni. Ezért már a mai tanácsülésen azt javasolták, hogy a város már most alkalmazzon két mérnököt és három rajzolt. A tanács csak a közgyűlés jóváhagyásával alkalmazhat új munkásokat, de megteszi az intézkedéseket, hogy a munkásokat alkalmazhassa.

— **A villamos vasút.** A város jövő feladatait előkészítő nagybizottság műszaki csoportja tudvalevőleg kimondta, hogy a közúti forgalom villamos üzemre való átalakításának előmunkálatát már most kell megkezdni. Ezért már a mai tanácsülésen azt javasolták, hogy a város már most alkalmazzon két mérnököt és három rajzolt. A tanács csak a közgyűlés jóváhagyásával alkalmazhat új munkásokat, de megteszi az intézkedéseket, hogy a munkásokat alkalmazhassa.

— **Halálozások.** Összinté, igaz részvétellel értesült Arad város társadalmi Zinner Béla Acsev. főfelügyelő haláláról, aki ma délután meghalt. Ugy a vasutvállalat, mint Arad közlekedési sulyos veszteséget szenvednek, az alapos tudásu, széles látókörű művelt emihernek halálával. Halás lesz emléke iránt a város törvényhatósága is, mert nagy szaktudását sokszor bocsátotta a köz szolgálatába. Zinner mint gépészmérnök a salgótarjáni vasútvonalnál kezdte technikus pályáját. 1886-ban jött Aradra az Acsevhez, ahol mint a vontatási osztály főnöke kiváló érdemeket szerzett a motorüzem megerősítésére és tökéletesítésére körül. Hosszabb idő óta betegeskedett, de azért fáradhatatlanul dolgozott. Az utóbbi hetekben azonban már ágyba kellett feküdnie, míg ma 57 éves korában tüdőgyulladás következtében elhalt. Az Acsev. igazgatósága és tisztviselői kara külön gyászjelentésben adja tudtul nagy veszteségét. A temetés vasárnap délután fél 3 órakor lesz az Acsev. palotából.

Ma este hét órakor rövid szenvedés után meghalt Kiss Gyuláné, született Tóth Eszti, 24 éves korában. Temetése 22-én délután egy órakor lesz a Báthory István-utca 40. sz. gyászházából.

II. Dobrossy Károly és neje született Tüskés Ilona Ilonka nevű öt éves leánykája rövid ideig tartó betegség után tegnap elhunyt. December 22-én délután 2 órakor temetik az Orczy-utca 19b. sz. családi házból.

— **Nincs só Aradon.** Négy nap óta az aradi állami sóhivatalban nincsen egy lat só sem. Örlött konyhasót sem tud adni a sóhivatal, mert teljesen kifogyott mindonból. csupán marhasó van még kis mennyiségben. Dr. Varsassy Lajos kormánybiztos kijelentette, hogy nagyszabedű elutazásának egyik célja az lesz, hogy Aradnak sürgősen nagyobb sómennyiséget utaltasson ki.

— **Vendéglők új rendje.** A rendőrkapitány ság ezután hozza köztudomásra, hogy holnap-tól kezdve a vendéglők délelőtti tíz órától délután három óráig és este hat órától tíz óráig tarthatnak nyitva.

— **Tizenötezer koronás bolthér.** Szűcs F. Vilmos — mint jelentették — József főhercegtől II. számú házában a Pollák József fűszerkereskedő-cég üzletbérét 6000 koronáról 18000 koronára emelte fel. Mivel a cég a béremelést nem vette tudomásul, a lakáshivatalhoz került az ügy. A megtartott szemle alapján a lakáshivatal elnöke ma hirdette ki határozatát, a mellyel a Pollák-cég üzletbérét 15000 koronában állapította meg.

— **Az Aradi Nők Szabadszervezetének** előkészítő bizottsága értesíti a meghívottakat, hogy a mai vasárnapi délutánra egybehívott értekezlet elmarad.

Wilson keresztül viszi 14 pontját.

(Az elnök a cselekvés terére lép.)

Rotterdamból jelentik: A Manchester Guardian Wilsonnak arról az elhatározásáról ad hírt, hogy eredeti programjától eltérőleg, a karácsonykor Londonban tartandó konferencián a cselekvés terére fog lépni. A lap ezeket írja:

— **Wilson a cselekvés terére fog lépni, mert a körülmények nem tartják a halasztást.** A németországi hírek mutatják ennek feltétlen szükségességét, hogy a lakosságot — élelmiszerekre — lássuk el és az ipart, kereskedelmet működésbe hozzuk, mert a rendet csak így lehet megőrizni. Wilson határozott elvekké jön Európába és szilárdan el van határozva,

hogy azokat a rendezésnél, — amelyeken részt vesz — keresztül viszi.

A szövetségesek ezeket az elveket formálisan elfogadták és Németország kapitulációja szintén az ő elvei alapján történt. Wilson azonban Párisban időzése alatt egyes ellentmondásokkal találkozott, egyes követelésekkel, amelyeket egyes országok — Angliát sem véve ki — ezen elvekre szemben támasztottak. Wilson rendkívül elszánt üzletember és tudni kívánja, vajjon az ő elvei nek megfelelő béke jöhet-e létre, vagy pedig a nemzeti külön érdekek jutnak-e túlsúlyra.

Zürichből jelentik: A francia kamara költségvetési előadója Dubois előterjesztette jelentését a háború okozta károkról. Az elpusztított vagyonek értéke 65 milliárdra tehető. Ebben az összegben azonban nincs benne az a költség, amelyet az utak és történelmi emlékek helyreállítására okoz.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A mai tanácsülésen Löcs Rezső polgármester bejelentette, hogy december 28-ra a törvényhatósági bizottságot rendkívüli közgyűlésre hívja össze. A rendkívüli közgyűlés tárgya egyelőre a központi választmányi utálalakítása.

— **Az üzletek délig nyitva lehetnek.** Az üzleti és hivatalos órák ügyében kiadott miniszeri rendelet értelmében karácsony előtti vasárnapon, tehát holnap, a hó 22-én, az üzletek reggel 7 órától déli 12 óráig nyitva tartanak.

— **Az „Aradi Iparosok Egyesülete”** vasárnap, a hó 22-én délután fél 6 órai kezdettel taggyűlést tart a taggyűlés saját helyiségében. Eötvös-utca 2. szám alatt lesz. Több fontos tárgy kerül megvitatásra. Minden tag legyen ott.

— **Arad és vidéke szociáldemokrata kereskedők szövetsége** 1918. december 22-én, vasárnap délután 3 órakor a városháza tanácstermében tartja alakuló nagygyűlést, melyre a tagokat és az érdeklődőket tisztelettel meghívja a szervező bizottság. Minden kereskedő érdeke, hogy ott legyen!

— **Aradmegyei gazdák a földbirtokreformért.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület szombaton délelőtti 10 órakor tartotta egyéni sülleti székhatározatának tanácskozásán az idei V. ülést. Az ülésen Vdsár helyi József elnököl és a tárgysorozatot Alföldy Pál ügyvezető-ítká és Kemény Szilárd titkár terjesztette elő. Tárgyalás alá került az a nehéz helyzet, amely a mezőgazdasági téren a cselekvés foztogatása és puztítása, valamint ama sajnálatos körülmény folytán állott elő, hogy a gazdasági munkások igen sokhelyen abba hagyták a munkát, s még mindig vonakodnak munkába állani. Ennek következtében a folyó évi terményeknek, különösen pedig a répának és burgonyának igen jelentékeny része még mindig a földben van s az őszi vetést munkálatok sem voltak befejezhető. Ezen sajnálatos viszonyok hatás alatt az egyesület elnöksége a vármegye kormánybiztosához intézett beadványában részletes előterjesztést tett a mezőgazdaság terén megoldásra váró legfontosabb feladatokról és intézkedésekről, s így többek között kérelmezte a katonai parancsnokságoktól átveendő talajmivelő eszközöknek, gézeknek és motoros ekéknek a gazdaközönség részére lendő átadását. Ugyanezok megteve az egyesület a szükséges lépéseket a gazdaközönség részére szükséges tavaszi vetőmagvak biztosítása céljából is. Tudomásul vette a választmány, hogy az egyesület elnöksége a vármegyei közép és nagybirtokosokhoz felhívást intézett földjeik egy részének a népi birtokpolitika céljaira való önkéntes felajánlása érdekében.

— **Kevés a tűzoltó.** Bittner Róbert helyettes főkapitány a mai tanácsülésen bejelentette, hogy a tűzoltóság létszáma oly kicsiny, hogy nagyobb tűz esetén a fél város leégne. A tanács elhatározta, hogy sürgősen öt napidíjas tűzoltót alkalmaz.

— **Mezihívás.** Az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulata ezután is felhívja az összes aradi vendéglős, kávéos és korcsma tulajdonosokat, hogy f. évi december 23-án d. u. 6 órakor a Fehér Kereszt télikertjében megtartandó fontos értekezleten megjelenni szíveskedjenek. Tárgysorozat: Általános szervezkedés. Az elnökség. Minden kártárs ott legyen!

— **Birtokcsere.** Zárts Szvetozár és neje eladták a Kosár-utca 3. sz. házat 8000 k.-ért. Folteán Brassóvánnak. — Özy, Kohn Ignác és tulajdonostársai eladták a Hajó-utca 5a sz. házat 50000 k.-ért Csoma Károly és nejének. — Blahó Józsefné eladta az Aranykéz-utca 2. sz. házat 11000 k.-ért Morsa Istvánnak. — Hadv Gyula és tulajdonostársai eladták a Török Csábor-utca 24. sz. házat 70000 k.-ért Nagy György Istvánnak. — Mosóty Istvánné és tulajdonostársai eladták az Orczy-utca 27. sz. házat 38000 k.-ért Fejes Imre és nejének. — Parkas Gyula és neje eladták a Variassy Lajos-utca 80. sz. házat 41000 k.-ért Gallik Arthur és nejének. Özy, Molnár Lajosné eladta az arad 7935. sz. tjkvben felvett ingatlan 4500 k.-ért Tavroí Sebestyennek. — Rácz Soma eladta a Ségia Koszoru-utca 1. sz. ingatlanát 5000 k.-ért Dingfelder Zsigmond és nejének. — Szabó Antal és neje eladták a Miklós utca 36a. sz. házat 9000 k.-ért Dugács Aladár és nejének.

— **Megnyílt Fischer Simon nagy áruházának dusan felszerelt karácsonyi ártalata.** — Üzleti órák reggel 7 órától délután 4 óráig.

— **Vegyen könyveket, festőszekrényeket** díszlevegényir dobozokat, karácsonyi ajándékkul Deák könyvkereskedésben Foray-utca.

— **Mit vegyünk karácsonyra?** Jót, szépet, hasznosat csak a könyv nyújthat. Húsvár és más ajándékművek nagy választékban Oláh Sándor és Társa könyvkereskedésében.

— **Keresk, szakoktatás, Könyvvitel, gyors és gépirás, számtan, stb.** Gyakorlati oktatás bevált módszer szerint. Gyors- és Gépiróiskola Lázár Vilmos-utca 2.

— **Rendkívüli alkalmi vétel és órási választék** karácsonyi dísz tárgyakból és használati cikkekkel. U. m.: üveg-, porcellán-servisek, villanycsillárok, kina ezüst tárgyak. Modern kényerekek, békeárakban kaphatók Fischer Mór üveg- és porcellánkereskedő. Andrássy-tér 25. Városi és megyei telefon 365

— **Polgári és középiskolai magánvizsgálatra** előkészít. Magániskola. Lázár Vilmos u. 2.

A női betegségek kisebb vagy nagyobb fokú szorulással szoktak járni, s ezért ajánlatos a természetes Ferenc József keserűviz használata által első sorban ennek a megszűntetésére törekedni.

Cseh kémkedés Bécsben.

(Egy osztrák miniszter szolgálja volt az árul.)

Prágából jelentik: A Narodni Listi mai újsápi számában egy cikket közöl, amelyben leplezi azt a rejtélyt, hogyan értesültek a csehek a háború folyamán a kormány körében történt minden titkos eseményről.

Douba, egy meg nem nevezett miniszter lakája minden éjjel belopódzott gazdája dolgozó szobájába, összeszedte az aktákat és éjjel a lakásán legépelte azokat. A másolatokat hetenként kétszer-háromszor a Bodenkredit Anstalt-hoz vitte, ahol átadta azokat **Macharnak**, akitől olykor maga **Massaryk** vitte el az iratokat. Mikor **Massaryk** elmenekült, **Benesch** mostani külügyminiszter volt az, aki az aktákat a határon átcsempészte. Még azok a jegyzetek is, amelyeket a miniszter a nap folyamán készített, a következő nap folyamán az említett uton **Machar** kezében voltak.

Machar elmondja azután, hogy ezeket az aktákat **Grinzing** lakásában a szőnyeg alá rejtette és a házkutatás alkalmával, amelyet nála végeztek, **Preminger** és társai ezeken az aktákon járkáltak.

Később úgy látszott, mintha a dolog nyomára jöttek volna. **Douba** ugyanis észrevette, hogy a miniszter bizonyos aktákat elzárta. A szolgát később elbocsájtották a minisztertől. **Machar** azonban állást szerzett neki Csehországban.

Hétmillió választó.

(Megtartják a választásokat. — Kolozsvár három kerületet követel.)

Budapestről jelentik: Jól értesült helyről eredő értesülésünk szerint, a kormány el van határozva arra, hogy a választásokat még akkor is megejtik, ha csak 200—250 kerületben lehet választani.

A belügyminiszteriumban a munkálatok elsősorban a proporcionális rendszer körül fogynak. Ebben a kérdésben a közjogi osztály több javaslaton dolgozik, amelyekről a minisztertanács fog dönteni.

A kerületi beosztás még nem készült el, de már meg van határozva, hogy megyénként, illetőleg városokint hány kerület lesz. A községek beosztása még nincs meg. A kerületi beosztás munkájával körülbelül csak egy hét múlva tudnak elkészülni. A központi választmányok megalakítására, az összeíró küldöttségek kiküldetésére és a névjegyzékek elkészítésére vonatkozó rendeletet három-négy nap múlva meg fognak jelenni. Az összeírás községenként, a városokban pedig körzetenként fog meg történni.

A választók összes száma felül lesz a hét millió. Ebből 20—21 éven felüli irni, olvasni tudó férfi lesz három millió százezer, 21 éven felüli analfabéta egy millió százezer, 24 éven felüli irni-olvasni tudó nő két millió ötszázezer. Az új törvény szerint három millió választó olyan elemekből kerül ki, amelyeknek eddig semmi szava nem volt a politikában.

Budapestről jelentik: Apáthy István erdélyi főkormánybiztos a következő táviratot intézte a kormányhoz:

— Értesüléseim szerint Kolozsvár városában továbbra is csak két választókerület tervezetik. Kolozsvárt a választók száma huszonezer körül lesz, ennek tekintetével a városnak két választókerületet kellene adni. A városi törvényhatóság nagyra értékeli a választókerületi szorítását, jelenti, a

mi ellen nyomtatékosan tiltakozunk. Határozat közbenjárását és intézkedést kérünk, hogy a volt főispán előterjesztése és indokolt adatai alapján Kolozsvár három választókerületet kapjon.

Dal a kommunizmusról.

Legjobb lap a — „Vörös Újság”
Csupa jó hírrel van tele:
Osztozkodunk pénzen, házon
Mindnek mienk lesz a — tele!
Ezt úgy hívják: kommunizmus.
Ez az elvem! Ez kell nekem!
Nem dolgozom, — gondolkozom
S aml másé — élvezhetem.

Megszorulok?! nincsen pénzem?!
Sebaj! Van még milliómos
Idekommunizál nekem
Egy-két ezrest, hogyha — okos.
Ki a manó törődik már
Ez után az — adóssággal?
S ha nincs kávé, babom, rizsem
Ad a bolton egy-két zsákkal.

S a szerelm kommunizmus!
Az lesz még csak a jó dolog!
Ha megtetszik egy szép asszony?
Enyém, ha csak rá gondolkod!
Kommunista felfogással
Higylétek el, szép az élet:
— Szeretem azt, mi a — másé!
De, nem adom az — enyémet!

Z. A.

Elutasított! 300,000 koronás követelés.

(Hámory László és Goldschmidt Sándor pere.)

Érdekes perben hirdette ki ma az ítéletet az aradi járásbíró. 1917. év őszén **Hámory László** 500 darab sertést vásárolt **Goldschmidt Sándortól**.

A sertések között vész ütött ki, amit **Hámory** 1917. év decemberében állatorvos által is konstatáltatott. A vész folytán több mint 160 sertés hullott el. **Hámory** visszakövetelte **Goldschmidt**-től az elhullott sertések vételárát, az azok által fel-evett takarmány árát és az elmaradt hasznát. Miután **Goldschmidt** nem akart eleget tenni a követelésnek, **Hámory** 297,000 koronás kártérítési pert adott be ellene a járásbírósnál.

A bíróság előtt **Goldschmidt** azzal védekezett, hogy a „szavatosságot kizáróval” adta el a sertéseket és így nem felelős a kárért. Azt állította, hogy az átvételkor a sertések egészségesek voltak s azok **Hámory**-nál fertőződtek meg, amit azzal is bizonyított, hogy csak négy hétre az átvétel után konstatáltatta **Hámory** hatósági állatorvossal a bajt. Előadta **Goldschmidt**, hogy **Hámory** elmulasztotta beoltatni a sertéseket, amivel megelőzhetné volna a vész elterjedését s végül, hogy **Hámory**-nak nem is volt kára, mert az elhullott sertéseket értékesítette.

A bíróság úgy határozott, hogy előbb azt állapítja meg, vajon **Goldschmidt**-ot terhelte-e felelősség és csak ha ez jogerősen megállapítást nyer, tér át arra a kérdésre, hogy volt-e kára **Hámory**-nak és mennyi.

Ma hirdette ki a bíróság az ítéletet, amelyben **Hámory** keresetét elutasította és 6500 korona költség megfizetésére kötelezte őt.

Paralízis járvány

a zsidók közt.

(Orvosszer: át kell térni a fizikai munkára.)

Nagy feltűnést keltett még a háborús viszonyok között is **Becker Rafél dr.** hirneves zürichi ideggyógyásznak előadása, mely magyarázni igyekezett azt az orvosok előtt közismert tényt, hogy a zsidók között egyre jobban terjed az ideg betegség, örület, labesz, epilepsia és hisztéria.

A svájci orvosprofesszor szerint. Németország, Dánia, Olaszország, de különösen Oroszország zsidó lakossága mutatja ennek az igazságnak elszomorító példáit. Londonban 1901-ben valószínűleg járvánnyá fajult e betegség a Themse-parti negyedben, melyet csaknem kizárólag orosz országból menekült szegény zsidók laktak. Egy angol orvos: doktor **Beadles** alapos tanulmányokat vezetett ebben az időben s a legnagyobb megfigyeléssel kellett tapasztalnia, hogy a szellemi betegségek okozója nem lues. Orvosi körökben ez ideig a paralízis kórokozójának a lues romboló hatását tartották s most az ellenkezőjéről kellett meggyőződnie. A zsidóság körében ugyanis a lues ép oly ritka, mint az alkoholizmus. Az orvosok más ok után kutattak tehát smeg is találták a lelki aberrációk nyomait.

A svájci orvosprofesszor angol és más nemzetbeli kollegáinak nyilatkozataira támaszkodva kijelenti, hogy a zsidók között abnormalis mértékben dúló paralízis tabes és epilepsia annak a mértéktelen üldözésnek a következménye, melyet évszázadok folyamán el kellett szenvedniük. Az üldözés már keleten kezdődött a babiloni fogság nyomorában s folytatódott a középkori Európában a Hohenstaufok alatt, hogy végül Oroszországban elérje a legmagasabb fokot. Korbácsolva, mint a megriadt nyáj, életéért, szeretteiért, existenciájáért remegve futotta át a zsidó nép az évszázadokat, pihenést, ugyyszólván sehol nem lelve.

Mindehhez járul az a tény, hogy a zsidóság csaknem kizárólag szellemi munkára alkalmas. Idők folyamán a folytonos szellemi munka, melyhez a fizikumot képző testi munka soha sem járult, elváltozást idézett elő a szervezetekben, a szellemi fogékonyságot kristályosan fixumra tette anélkül, hogy a megerőltető munkának teljesen erős burkolatot teremtet volna. A fizikum ellenálló képessége meggvengült az üldöztetés századai és a folytonos szellemi munka intenzívítása alatt s csoda-e, ha a zsidóság egys rétegei között ma epidemiaszerűleg lép fel a lelki betegségek sokasága.

A tudós svájci orvos azonban nem csak a betegség diagnózisát állapítja meg, de rögtön orvosszer is keres az abnormalitásokra. S arra a következtetésre jut, hogy a zsidóságnak át kell térnie más foglalkozásokra, melyeket eddig vezetett földművelésre, kertgazdaságok vezetésére, ipari pályákra, melyek új életérőt lehelnek a fizikumba s felfrissítik a betegséggel inficiált szellemi erőt.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomással) —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály —	151
Nyomda —	151

Keddig megszállják a románok Kolozsvárt.

(Vix alexredes ragaszkodik a fegyverszüneti szerződéshez.)

Kolozsvárról jelentik: Ma délután dr. Apáthy István főkormánybiztos a VII. román hadosztály parancsnokságától táviratot kapott, amelyben közlik, hogy a román kormányzó tanács nem hajlandó a Kolozsvár kiürítésére kért 12 napot megadni. Ennek követ-

a román csapatok kedd délig minden bizonnyal meg fogják szállni Kolozsvárt.

A román kormányzó tanács nem hajlandó respektálni a fegyverszüneti szerződésben biztosított azt a jogot, hogy a nemzetőrség és különböző katonai alakulatok a városokban megtartassanak. Ezért felszólították Apáthyt, hogy ezek a katonák azonnal hagyják el Kolozsvárt.

Apáthy a távirat vétele után azonnal érintkezésbe lépett Károlyi miniszterelnökkel, aki viszont értesítette a főkormánybiztost, hogy

Vix alexredes ragaszkodik az eredeti fegyverszüneti szerződéshez

és még az éjjel francia tisztjeiből álló küldöttség utazik Nagyszebenbe.

LEGUJABB HIREK.

— Debrecen munkássága a pogrom ellen. Debrecenből jelentik: A munkástanács mai ülésén dr. Markovics János indítványára a következő határozati javaslatot fogadták el:

— Debrecen szervezett munkássága a legteljesebben elítéli a pogrom hirdetését, legyen az akár felekezeti, akár nemzeti, akár osztály-pogrom. A szervezett munkásság már előző osztálypogromot átszenvedett és éppen ezért átérzi és megérti a felekezeti pogrom szörnyű igazságtalanságát. Azt kiáltja a pogromhirdetők felé, hogy a vallás magánügy és az a felekezeti egyenlőtlenség tüzet szít, az a felekezeti ellenforradalmat, a reakciót szolgátja, akinek személye és állása ellen éppen ezért a szervezett munkásság fegyvertára minden eszközével küzdeni fog és előre is elhárítja magát a bekövetkezendő eseményekről a felelősséget.

— A központi hatalmak élelmezése. Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Caver amerikai élelmezési ellenőr hétfőn Bécs város képviselőjével Berlinben találkozik. Az osztrák bizottság szükségleteire vonatkozó tárgyaláson az angol és francia kormány kiküldöttjei a részt vesznek. Mindössze előzetes megbeszélésről van szó, amelyen a központi hatalmak egész élelmiszer ellátásának kérdéséről fognak tárgyalni.

— Felrobbant Benzín-vonat. Budapestről jelentik: Az aszódai vasúti állomáson ma nagyobb katonai vonat vesztelt, amelyen benézérszállítmány volt. Az állomáson a katonaság cigarettázott és valószínűleg a cigaretta tüze miatt az egyik benzín tartály, majd később még egy benzín tartály tüzet fogott és felrobbant. Eddig 29 sebesültet és néhány halottat számoltak meg. A budapesti mentők éjjel különvonaton mentek ki Aszódra.

— Beteg az excsászár. Amsterdamból jelentik: A volt német császár megbetegedett és néhány nap óta ágyban kellett maradnia.

— A kormány a megszállott területek tisztviselőiért. Budapestről jelenti a Politikai Híradó: A Károlyi-párt ma este Hock János elnökségével ülést tartott, amelyen szóba került, hogy a megszállott területeken a magyar tisztviselőkről a hátsóeszköz letételét követelik, még pedig olyan alakban, amely a nemzet elárulásával egyenértékű. A párt ez ellen tiltakozott. Tudomásul vette Lovász Márton felvilágosítását, hogy ő saját hatáskörében biztosította az ott lakó személyzetet arról, hogy az állam teljesíteni fogja kötelezettségét és ellátásukról a kö-

vőben is gondoskodni fog. A nyomor kényszerre tehát senkit se ösztönözzön a haza elárulására. Hock ezután beszámolt a programot előkészítő bizottság munkálatairól és közölte, hogy a holnapi nagygyűlésen előki megnyitója után Károlyi hosszabb beszéd kíséretében fogja körvonalazni a pártprogramot.

— Új egyetemi tanárok. Budapestről jelentik: Értesülésünk szerint a Hivatalos lap legközelebbi száma két érdekes egyetemi tanári kinevezést fog közölni. Dr. Varga Jenőt, a Népszava munkatársát, akit legutóbb földművelésügyi államtitkárként emlegettek és dr. Rónai Zoltánt, az ismert szociológust a budapesti egyetem rendes nyilvános tanárává nevezi ki a népkormány.

— A Símay gőzfürdő naponta nyitva.

KÖZELELMEZÉS.

Tej kiszolgálás. A december 12, 13, 14-én történt jelentkezések alapján a csecsemők részére kiutalt hatósági tejutalványai f. hó 22-én, azaz vasárnap délelőtt a tejcsernok Karolina-utcai irodájában átvehetők, a hatósági liszt és élelmiszer utalvány felmutatása ellenében. A kiutalt tej december 23-tól, azaz hétfőtől lesz kiszolgáltatható. Ugyanazon naptól beszüntetem a Zrínyi-utcában lévő II. számú tejüzlethez beosztott összes két színű tejutalványokat. Dr. Angel, polgármester-helyettes, k. é. h. vezető.

× Zsírzsóda és tea kiosztás. Értesítem a kereskedőket, hogy a 4. számú élelmiszerjegy re fejadagonként 1 kg. zsírzsóda kerül kiosztásra. Ugyanekkor az 5. számú élelmiszerjegy re fejadagonként 1 dekagramm tea kerül kiosztásra. A zsírzsóda kicsinybeni eladási ára kilogrammonként 1 korona 20 fillér, a teának dekája 1 korona 40 fillér. Felszólítom az I., II., III., IV., V. és VI. kerületbeli kereskedőket, hogy utalványaik kiváltása végett hétfőn, folyó hó 23-án, a VII., VIII., IX., XI. és XII. kerületbeli pedig, hogy kedden, folyó hó 24-én hivatalomban jelenjenek meg. A zsírzsódára az előjegyzett kereskedőket hívom fel jelentkezésre, kik egész hordó zsírzsódat kapnak s neveiket hirtelaplag a közönséggel közölni fogom. A közfélelmezési hiv. vezető.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól ne adják vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi büntetendő cselekményt követ el.

KÖZGAZDASÁG.

— Munkát kereső rokkantak. Az Orsz. Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munka közvetítőjénél a következő munkaalkalmakra ajánlkoznak rokkantak: gazdatiszti, erdészi, páni, irnoki, béresgazdai, gazd. felügyelői, erdőőri, majorosi, vadőri, gépészi, postakézbesítői, hivatalszolgái, kapusi, éjjeli őri, munkavezetői, keresk. segédei (divatárú), raktárnoki, hivatalnokai, kulcsári, magtárosi, szilgyártói, gépápolói, lakatosi, vízvezeték szerelői, ácsi, paléri, építész, gátőri, utmesteri állásra.

— Ingyenes munkaközvetítés. Az aradi hatósági munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz. Telefon 11-19.) heti jelentése szerint nagy a kereslet a munka után. Foglakozást keres mintegy 350 ipari és kereskedelmi alkalmazott, magánhivatalnok. Munkaalkalom csak a ruházati munkásoknak és a segédmunkásoknak, napszámosoknak kínálkozik. Igen sok hely betöltetlen az iparostanoncoknál, pedig a munkaadó iparos mesterek még ruházatról is gondoskodnak. A szülők most igen kedvező feltételekkel helyezhetik el e pályán gyermekeiket. Minden érdeklődőnek szívesen szolgálnak felvilágosítással az intézet.

A MOZI.

* Az összeomlott kártyavár hétfőn az Urániában. (Puskin világhírű regénye Moissival a főszerepben.) A karácsonyi ünnepek előtt egy kiváló moziképpel fog az Uránia közönsége megismerkedni. Puskinnak, a nagy orosz költő egyik regényének filmre alkalmazott négyfelvonásos drámája fog hétfőn este színrekerülni, a melynek főszerepét a híres Moissi játssza. A Puskin-regény Összeomlott kártyavár címmel egy itáikos életből vett történet, telve azokkal az izgalmakkal, amiket a szerencse hajszolása, kivált. A szindarab orosz miliőben játszódik le és Moissi hatalmas realizmussal alakítja a fokról-fokra súlyosodó fúrat. A hatalmas dráma két napig szerepel műsorán.

* Az asszony és a pók. (Nagyhatású filmregény premiérje hétfőn az Apollóban.) Az Apolló-színház hétfőn érekliesítő filmregényt mutat be, amely egy női típust fest le találó karakterisztikus színekkel. Egy táncosnő áll a cselekmény élén, aki önző lélekkel és rideg számításal bánt a férfakkal és aki pókának tekintti azt a férfit, akire érette mindenre képes. A színes, érdekes cselekményű dráma főszerepét Lya Masa, a hírneves mozziszínésznő játssza. A filmregény hétfőn és kedden kerül színre az Apollóban.

* Vasárnapi moziloadások. Az Apolló-színházban vasárnap az oly nagy sikert elért Toscat játsszák, míg az Urániában Bród nagyhatású drámája, A kétfelkú asszony kerül színre. A vasárnapi előadások fél háromkor kezdődnek, a többi előadások 4, fél 6, 7 és fél 9 órakor kezdődnek.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. dec. 22-én:

Délután 3 órakor:

Hejehuja háró

Este 7 órakor:

Ember tragédiája.

Apolló-színház. Uránia-színház.

1918. dec. 22-én:

A Törpe.

Dráma 5 felvonásban

1918. dec. 22-én:

Kétfelkú asszony.

Társadalmi dráma

4 felvonásban

UJ KÖNYVEK.

* **La Hongrie Républicaine** címmel nagy jelentőségű lapvállalatot indítottunk meg, amely a külföldi tájékoztatását tűzte ki céljául, azonkívül kapcsolatot kíván keresni a Magyarországi területén most alakuló Nemzetek között. A lapot Jakab Dávid szerkeszti Juhász Gyula és dr. Vág Sándor főmunkatársakkal. Előfizetési ára egész évre 40, félévre 20 kor. Előfizetéseket elfogad a La Hongrie Républicaine kiadóhivatala Szeged, Dugonics-ter 12.

NYILTER.

A ezen rovat alatti közlésekért nem vállalunk felelősséget.

Értesítem a t. ur. hölgyközönséget, hogy a legdivatosabb és szörmeáruimat

most már rendkívüli jutányos árban árusítom el. Szíves látogatást kérek 9345

Beregszászi Lajos
szücsmester, Deák Ferenc-u. 32.

60 ór. olajfestmény

elsőrendű magyar művészek munkái
béke árban
egyenként is eladó. Megtekinthetők: 8760

Lucasz I. és Fia
könyvkereskedésében Weitzer János-utca.

Ifj. Dobrossy Károly és neje szül. Tüskés Ilona egy a maguk, valamint Károlyka-gyermekük, továbbá az alólírottak, nemkülönben számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében mélyen megtört szívvel tudatják a felejtethetően jó gyermek, testvér, unoka, unokatestvér és rokon

Ionkának

f. évi december hó 20-án, életének 5-ik tavaszi rövid ideig tartó betegség után a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát. Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 22-én d. u. 2 órakor fogtak az Oreczy-utca 19b. sz. házából az ág. evangélikus egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke tengjen a korán elhunyt drága, felejtethetően kis halottunk hamvai felett.

Arad, 1918. december hó 20-án. 9961

Id. Dobrossy Károly és neje szül. Zsarniczky Julianna, Bodor Ferenc és neje szül. Kollár Julianna nagyszülei. Kun Zoltán és neje szül. Bodor Sarolta keresztanyai. Dobrossy Irma, ifj. Bodor Ferenc, Bodor Kriszta nagybátyja és nagynénjei. Ugy szül. számos más közeli és távoli rokon, a jóbarátok és jóismerősök nevében is.

„Kegyelet” temetőjei és hullaszállítás-vállalói ad. Weitzer János-utca

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves, jóbarátainknak és ismerősseimnek, kik férjem elhunyt alkalmával részvétellel felkerestek, és uton mondogtattak közönetet.

Brád, 1918. dec. 17.

9349 é. v. Michalus Sándorné.

Minden külön értesítés helyett.

Kiss Gyula máv. kalauz a maga, illetve, Kislánykaja Eszike, egy az alólírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében mélyen megtört szívvel szomorúan felejtethetően jó hitves, édesanya, gyermek, unoka, testvér, sógornő, nagyzén rokon és jóbarát

Kiss Gyuláné

szül. Tóth Eszike

f. évi december hó 20-án este 7 órakor, életének 24-ik s boldog házasságának 7-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 22-én délután 4 órakor fogtak a Báthory István-utca 40. sz. házából, a református egyház szertartásait tartandó ima után a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke poraira!

Arad, 1918. december hó 20-án.

Öz. Tóth Gáborné szül. Szász Zsuzsanna, öz. Gyarakai Sándorné, szül. Császár Zsuzsanna nagymamái. Id. Tóth Gábor édesapja. Kiss István és neje szül. Szendrey Julianna após és anyós. Ifj. Tóth Gábor, Tóth Lajos, Tóth Róza, Tóth Eszike testvérei. Kiss Imre és neje szül. Kovács Róza családával. Kiss István és neje szül. Huska Annuska és családja. Kiss Irma, Kiss Juliska sógorai és sógornői. Tóth Imre és neje szül. Hajdu Julianna és családja. Tóth Sándor és neje szül. Szűcs Zsófia és családja. Gyarakai Ferenc és neje szül. Tóth Zsuzsanna és családja. Gyarakai István, Szendrey Kálmán és neje családjaival, nagybácsik és nagynénik. Bánya Gábor és neje keresztanyai.

Varga Imre első temetőkezelési intézete Arad, Andrássy-ter 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálata: 738

Használt ólom magvételre keresetlik.

Értesítés!

A n. é. közönség szíves tudomására adom, hogy

hepiles és mészáros üzletet nyitottam.

Szíves pártfogásukat kérem tisztelt

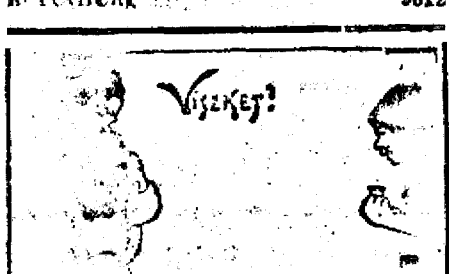
V. 16 B 6 a 9228

Arad-ter 4 sz. (Vasakat-épület)

Molnár

aronali belépésre keresetlik

egy Aradtól nem messze levő hegyi műmalomhoz. Ajánlatok „Molnár” jellegű a kiadóba kerülnek. 9812

Viszketerséget,

sömör, ráht, an emulastin a Dr. Fliesch eredetű, érvényes n. 10000

Ska oform-Kenőcs

Nincsen szaga, nem piszkál. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fliesch-féle kerjük. Próbát tegyél 4. — nagy tégely 6. — k. Csak a 15. — k. Kapható Aradon, Hajos Árpád gyógyszerárban, n. 10000

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy

Aradon, József főherceg-ut 12 és Boros Béni-ter 7. sz. alatt

butor üzletet

nyitottam, ahol mindenféle szolid butorok, de különösen

konyha berendezések

a legszebb és tartós kivitelben kaphatók. Szíves pártfogást kér.

Czikai Gyuláné

Telefon 584. 9271

Karácsonyfa díszek Szavatolt tiszta Cacao Stanislos szaloncukorka és egyéb cukorka

Legfinomabb Crémlikörök

Cognac

Törlev- és Palugyay-pezagók

Asztali-, peccsenye- és csamege

palackborok

Kaphatók:

Gábor Miklós

cégül 9280 ARAD, Salacz-utca 1. szám.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló ször

sápadt hölgyeknek

hogy arcuk és ajkuk üde,

piros színét

visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó.

Egy üvegnek ára 3. — korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik!

A szájrőget desinficiálja, utó-ize igen kellemes. Ara 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárban

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

Poloskák

irtására

enyvedül biztos ször

Phenoleav

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköelve

1/2 kg-os csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárban

Arad, Andrássy-ter 22. szám.

TRITTHALER FERENC

Építészeti irodája

Arad, Wesselényi-u. 47.

(Saját ház.) — Telefon szám: 963.

Vállal mindenemű tervezést, építkezést, átalakítást és javítást. Tervek és költségvetések elkészítették. 8133

A Központi

Café Restaurantban

ma és mindennap

Albert Gyuszi

12 tagú előnyzenekara

hangversenyez.

Uj butorhitel!

Minden hitelképes egyén beszerezhet háló,

ebédlő és nappali szoba berendezést.

100 K- után fizet hetenként K 60

1000 60

10.000 60

5 éven át tőke kamattal.

Garai Károly

butor-üzlete

Arad, Asztalos Sándor-utca 1. (Törv.) bej.

cég. Telefon 773. 7279

A világítási rendelet

határozatait a fénynyomás

gyökényese nélkül csak

TUNGSRAM

fényerős lámpák

lehet beartani. 7167

Használja 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsrámlámpákat.

vendégios.

Nyomatott az Aradi Nyomda R.-T. rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi Nyomda R.-T.